БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

№ 93 (2126). | 11 май, жума, 1962 йил. | Баҳоси 2 тийин.

ҒЎЗА ПАРВАРИШИГА ЗЎР БЕРАЙЛИК

СОВЕТ ИТТИФОҚИ КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИГА

КПСС Марказий Комитетининг Биринчи секретари ўртоқ Никита Сергеевич ХРУШЧЕВга

СССРда ленинча миллий сиёсатнинг тантанасига бағишланган Бутуниттифоқ олий ўқув юртлариаро илмий конференция қатнашчилари Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг Марказий Комитетига самимий оташин салом йўллайдилар.

Биз конференцияга майнинг баҳор чамани яшнаган ва табиат ўзининг бутун муаттар ҳидларини ҳамма ёққа таратаётган серқуёш кунларда тўпландик. Конференциямизда Ватанимизнинг баҳори ҳақида, унинг барча халқларининг моддий ва маънавий кучлари барқ уриб яшнаганлиги тўғрисида ҳам гап борди. Конференцияга Совет Иттифоқидаги 15 қардош республиканинг ҳаммасидаги олий ўқув юртлари ва илмий ташкилотлардан вакиллар келди.

Бепоён мамлакатимизнинг турли районларидан келган биз, вакиллар илмий ишлар ва ўсиб келаётган ёш авлодни тарбиялаш соҳасидаги энг муҳим масалаларни биргаликда муҳокама қилмоқ учун тўпланиб, коммунистик қурилишда эришган муваффақиятларимизни ифтихор билан сўзлаб бердик, бир-бирларимизнинг эришган ютуқларимиз билан қувондик, биз бутун инсониятни эсрлар бўйи тўлқинлантириб келган, капитализм дунёсида эса ҳозиргача ўзининг кескинлигини сақлаб келаётган жуда муҳим проблемани — миллатлар ўртасидаги ўзаро муносабатлар проблемасини фақат бизнинг ленинчи партиямизгина ҳал қила олганлигини ғоят буюк ифтихор туйғулари билан қайта-қайта ҳис қилдик. Коммунистик партия тарбиялаб вояга етказган халқларимиз бирлиги ва қардошлиги бузилмас ва мустаҳкамдир. Бу қардошлик ва бирлик коммунизм тантанасининг қудратли кучи, энг муҳим омилларидан бири бўлиб келди ва бундан кейин ҳам шундай бўлиб қолади.

Биз кенгашни ўтказиш учун серқуёш Ўзбекистон пойтахтини танладик ва бугун биз, Никита Сергеевичнинг таъбири билан айтамизки, дунёда кимки ленинча миллий сиёсат қандай самаралар бераётганлигини билишни истаса, Совет Ўрта Осиёсининг гуллаб-яшнаган республикаларига ва мамлакатимизнинг бошқа районларига бир назар солиб кўрсин. Совет Ўрта Осиёси республикалари ва мамлакатимиздаги бошқа районларнинг мисоли, капиталистик дунёдаги мустамлака қуллиги занжирларини парчалаб ташлаб, мустақил ривожланиш йўлини қидираётган мамлакатлар учун ҳар жиҳатдан намунадир.

Коммунистик қурилишнинг кенг авж олдириб юборилганлиги — СССРда миллий муносабатларнинг ривожланишида янги босқич бошланганлигидан дарак беради. Бу босқич миллатларнинг бир-бирига янада яқинлашаётганлиги ва уларнинг пировардида тўла бирлашиб кетишига эришилуви билан характерланади. Ленинча миллий сиёсатнинг ҳозирги даврдаги илмий асослари ва энг муҳим вазифалари КПССнинг янги Программасида аниқ-равшан белгилаб берилди. КПССнинг янги Программаси коммунизм қурилишида энг тўғри компас бўлиб, миллий сиёсат масалаларини бундан кейин ҳам илмий ва амалий жиҳатдан ишлаб чиқишда бизга битмас-туганмас назарий хазина яратиб беради.

Тошкентда чақирилган илмий конференция СССР халқлари маданиятининг ўзаро бойиши ва яқинлашуви ҳамда уларнинг интернационал негизларини мустаҳкамлаш соҳасида олимлар ва олий мактаб ходимлари олдида турган вазифаларни алоҳида таъкидлаб кўрсатиб ўтди. Бизнинг вазифамиз — коммунизм қурувчиларнинг барча миллатларга хос бўлган янги ва ягона революцион традицияларини бутун чоралар билан ривожлантиришда партияга борган сари кўпроқ ёрдам беришдан иборат. Биз миллий формаларнинг қотиб қолмаслиги, балки уларнинг кўриниши ўзгариб, ўзаро такомиллаша ва яқинлаша боруви ҳамда ҳаётнинг янги шароитларига зид бўлган эски нарсаларнинг ҳаммасидан халос бўла бориши, ҳар қайси миллатнинг маданий хазинаси интернационал характерга эга бўлган янгиликлар билан тобора кўпроқ бойиши тўғрисидаги таълимотнинг ҳаётий жиҳатдан тамомила ҳаққоний эканлигини таъкидлаймиз.

Бизнинг конференциямиз барча республикаларда она тили билан бир қаторда, улуғ Лениннинг тили — оғамиз рус халқининг СССРдаги барча халқларнинг миллатлараро алоқаси ва ҳамкорлигининг воситаси бўлиб қолган тили — рус тилини ихтиёрий ўрганишнинг жуда кучли процесси кетаётганлигини кўрсатди. Биз миллий мактабларда ва аҳолининг ҳамма табақалари орасида рус тилини ўрганишни янада яхшилаш — мамлакатимизда маданий қурилишни янада кучайтиришга ва халқлар дўстлигини мустаҳкамлашга актив ёрдам беради, деб ҳисоблаб келдик ва ҳисоблаймиз.

Коммунизм қурилиши даврида миллий сиёсат масалалари илмий тадқиқотларни ҳар тарафлама пухта олиб бориш учун битмас-туганмас тема бўлиб, пропагандистлар, агитаторлар ва педагогларимиз фаолияти учун ғоят кенг имкониятлар очиб беради. Биз миллий масала тўғрисидаги ленинча таълимотни тадқиқ этиш ва пропаганда қилишда партиямиз ленинчи Марказий Комитетининг назарий ва амалий фаолиятини намуна деб билдик ва биламиз, иттифоқчи республикалар коммунистик партияларининг кундалик амалий ишларига тўла равишда таянамиз.

Биз, Совет Иттифоқининг миллий сиёсатини буржуача сохталаштиришни қатъий суратда фош қилиб ташлашни, шунингдек миллатчилик ва шовинизмнинг ҳар қандай кўринишлари ва сарқитларига қарши, миллий худбинлик ва маҳдудлик тенденцияларига қарши, ўтмишни идеаллаштиришга ва халқлар тарихидаги социал қарама-қаршиликларни хаспўшлашга қарши, коммунистик қурилишга халақит берувчи урф-одатлар ва хулқларга қарши шафқатсиз кураш олиб боришни ўзимизнинг бурчимиз деб ҳисоблаймиз.

Коммунизм қурилиши даврида миллий муносабатларнинг илмий жиҳатдан асосланган масалаларини ишлаб чиқишни, меҳнаткашларни интернационализм ва дўстлик руҳида тарбиялашни — ер юзида барча халқлар учун ТИНЧЛИК, МЕҲНАТ, ОЗОДЛИК, ТЕНГЛИК, ҚАРДОШЛИК ВА БАХТ-САОДАТни барқарор қилувчи коммунизм учун олиб бораётган курашимизнинг энг муҳим таркибий қисмларидан бири деб ҳисоблаймиз.

Биз жонажон Коммунистик партиямиз Марказий Комитетини, содиқ ленинчи Никита Сергеевич Хрушчев бошчилигидаги КПСС Марказий Комитети Президиумини ишонтириб айтамизки, партия ва ҳукуматнинг ғамхўрлиги ҳамда эътиборидан баҳраманд бўлган олий мактаб ва илмий-тадқиқот муассасаларининг ходимлари ҳамиша ўз истеъдодларига юксак даражада жавоб берадилар ва КПСС XXII съезди ғояларининг тантанаси учун, коммунизм тантанаси учун ҳормай-толмай кураш олиб борадилар.

Совет халқларининг бузилмас қардошлиги яшасин ва абадий гуллаб-яшнасин!

Яшасин Совет Иттифоқи Коммунистик партияси ва унинг ленинчи Марказий Комитети!

Яшасин коммунизм!

САМИМИЙ ТАБРИКЛАР

Ўртоқ Н. С. Хрушчев ва Л. И. Брежнев Чехословакия Социалистик Республикасининг раҳбарлари А. Новотний ва В. Широкий ўртоқларга Чехословакиянинг немис фашист босқинчилардан озод этилганига 17 йил тўлиши муносабати билан табрикнома юбордилар.

Табрикномада айтиладики, КПСС XXII съезди белгилаб берган коммунизм қурилиши улуғвор Программасини амалга ошираётган совет кишилари чехословак халқининг янги ҳаёт қуришда эришган ажойиб муваффақиятларидан астойдил қувонмоқдалар.

Ўртоқ Н. С. Хрушчев ва Л. И. Брежнев тараққий этган социалистик жамият қуришда, жаҳонда тинчликни мустаҳкамлаш учун курашда қардош чехословак халқига янгидан-янги муваффақиятларга эришувларини чин кўнгилдан тилайдилар.

* * *

Чехословакия Социалистик Республикасининг раҳбар арбоблари А. Новотний ва В. Широкий ўртоқ Н. С. Хрушчев ва ўртоқ Л. И. Брежневга Совет Армияси Чехословакияни озод қилган ва Совет Иттифоқи Гитлер фашизми устидан оламшумул-тарихий ғалаба қозонган кунга 17 йил тўлиши муносабати билан табрикнома юбордилар.

* * *

СССР ташқи ишлар министри А. А. Громико ва ЧССР ташқи ишлар министри В. Давид ҳам бир-бирларига табрик телеграммалари юбордилар. (ТАСС).

Янгийўл районидаги «Ленинизм» колхозида ғўза парвариши намунали ташкил этилган. Колхоз механизаторлари ғўза қатор ораларини сифатли культивация қилмоқдалар. Суратда: колхоз даласида қатор ораларини культивация қилиш билан бир вақтда озиқлантириб кетилаяпти.

А. Горокрик фотоси, (ЎзТАГ фотохроникаси).

ҲАММА ДАЛАДА — ИШ БОШИДА

Механизатор коммунист ўртоқ Нишонбой Юсупов икки ишни бир йўла бажараяпти: ғўзани культивация қилиш билан бир вақтда уни озиқлантирмоқда ҳам. Комсомол аъзоси Мамат Оқбоев, Рихсихон Умарxўжаева, Зулфия Абдуҳакимова, Зуфархон Имомназарова ўртоқлар ҳам ғўза парваришида активлик кўрсатмоқдалар.

Калинин номли колхознинг ўртоқ Юсуф Султонов бошлиқ 1-бригадаси далаларида бўлган киши механизаторлар, колхозчиларнинг ижодий меҳнатини кўриб чексиз қувонади. Колхозчилар ўзаро социалистик мусобақани кучайтириб, янгидан-янги меҳнат ғалабаларини қўлга киритмоқдалар.

Бригадада бутун эътибор 157 гектар майдонда қийғос униб чиққан ғўза ниҳолларини парвариш қилишга қаратилган. Пахтакорларнинг унумли ишлаши учун ҳамма шароитлар яратиб берилган. Айниқса, болалар боғчасининг намунали ишлаётганлиги барча колхозчиларнинг дала ишларига тўлиқ қатнашишини таъминламоқда. Хайрихон Норматова, Ширинной Хўжаева, Хайрихон Соипова каби болали аёллар ғўзани парвариш қилишда бошқа колхозчилардан сира қолишмаяпти.

Ж. ХОЛМАТОВ.
Ўрта Чирчиқ райони.

ҲОСИЛДОРЛИКНИ МУТТАСИЛ ОШИРАМИЗ

Пахтачилик — хўжалигимизнинг асосий тармоғи. Пахта майдонимизнинг бир қисми шўр, бир қисми баҳорикор қир ерлар бўлганлиги учун биз бир неча йиллар давомида ҳосилдорликни оширолмай келдик. Бироқ, колхозчи деҳқонлар партия ва ҳукуматимизнинг қишлоқ хўжалик маҳсулотларини мўл-кўл қилиш тўғрисидаги кўрсатмаларини амалга ошира бориб, йилдан-йилга яхши натижаларга эришмоқдалар. Ўтган йили колхоз 1.700 гектар ерга чигит экди. Ғўза асосан механизация ёрдамида парвариш қилинди. Йил бўйи қилинган фидокорона меҳнат натижасида ҳар гектар ердан пландаги 27 ярим ўрнига 31 центнердан пахта олинди.

Март Пленуми деҳқонларни мўл-кўл маҳсулот етиштириб, коммунизм ғалабасини тезлаштиришга даъват қилди. Колхозимиз аъзолари шу улуғ ишда актив қатнашиш мақсадида бир қанча ишларни қилдилар. Янги ерлар ҳисобига пахта майдони 1.750 гектарга етказилди. Ҳар гектар ердан 32 центнердан ҳосил етиштириш мажбурияти олинди. Бу — Мирзачўл шароити учун жуда катта вазифа.

Пахтачиликни комплекс механизациялаш соҳасида колхозимизда катта ишлар қилинаяпти. Фақат бизнинг хўжалигимиздагина эмас, балки районнинг бошқа хўжаликларида ҳам шундай бригадалар борки, уларда ҳар бир ишчига 10-15 гектардан ер тўғри келади. Ҳарбир киши ҳисобига 30—40 тоннадан пахта етиштирилади. Шунинг учун биз бу йил ҳамма ерга квадрат-уялаб чигит экдик. 40 процент пахтани машинада териб олишга қарор қилдик.

Кузги-қишки мавсумда кўп ерларга яхоб суви берган эдик. Шу ишимиз жуда яхши бўлди. Чигитни қисқа муддат ичида экиб олдик. Дастлаб чигит ташланган ерларда ғўза парвариши бошлаб юборилди. Агар ёш ғўзани авайлаб парвариш қилсак, экин яхши ривожланади. Бу, мўл ҳосил етиштиришнинг асосий шартидир.

Хўжалик етти йиллик планга кўра ривожланиб бораяпти. 1965 йилга бориб пахта майдонини 2 минг гектарга етказмоқчимиз. Ўша вақтга бориб ҳар гектар ердан 35 центнердан ҳосил етиштиришни мўлжаллаяпмиз. Албатта, бу, қуруқ хаёл эмас. Деҳқончилик тинмай юксалаётган, қудратли техника, етарли миқдорда ўғит мавжуд бўлган бир пайтда 35 центнер ҳосилни етиштириш мумкин.

Биз чорвачилик, боғдорчилик, пиллачилик сингари тармоқларни ҳам пахтачилик билан бирга ривожлантираяпмиз. Ўтган йили чорвачилик маҳсулотлари етиштириш ва давлатга сотиш планлари ошириб бажарилди. Бу йил ҳам шундай бўлишига эришамиз.

Қ. СИНДАРОВ,
Сирдарё районидаги «Ленинград» колхозининг раиси.

ТЕМИР ЙЎЛ ТРАНСПОРТИ ХОДИМЛАРИНИНГ БУТУНИТТИФОҚ КЕНГАШИ

1962 йил 8 майда Катта Кремль саройида темир йўл транспорти ходимларининг Бутуниттифоқ кенгаши очилди.

Ишлаб чиқариш илғорлари ва новаторлари, йўл бошқармалари ва бўлимларининг, линия корхоналарининг раҳбар ходимлари, СССР Йўллар министрлигига қарашли заводларнинг раҳбарлари ва инженер-техник ходимлари, темир йўл транспортининг олимлари ҳамда транспорт институтлари ва техникумларининг ходимлари, темир йўл транспорти партия, касаба союз, комсомол ташкилотлари ва матбуоти ходимлари, маҳаллий партия ташкилотларининг вакиллари, марказий газета ва журналларнинг редакторлари, КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС, ВЛКСМ Марказий Комитети аппаратининг масъул ходимлари, министрлик ва бошқармаларнинг раҳбар ходимлари кенгаш ишида қатнашмоқ учун таклиф қилинган.

Кенгаш ишида Л. И. Брежнев, А. П. Кириленко, Ф. Р. Козлов, А. Н. Косигин, А. И. Микоян, М. А. Суслов, Н. С. Хрушчев, Н. М. Шверник, В. В. Гришин, П. Н. Демичев, А. Н. Шелепин ўртоқлар қатнашмоқда.

СССР йўллар министри ўртоқ Б. П. Бешчев «Темир йўл транспортининг ишини янада яхшилаш чоралари тўғрисида» доклад қилди.

Сўнгра докладни муҳокама қилиш бошланди.

Эрталабки мажлисда Л. А. Карпов (Москва темир йўлининг бошлиғи) ва бошқа ўртоқлар сўзладилар.

* * *

Темир йўлчиларнинг Бутуниттифоқ кенгаши 1962 йил 9 майда Катта Кремль саройида ўз ишини давом эттирди.

СССР йўллар министри ўртоқ Б. П. Бешчевнинг доклади юзасидан эрталабки мажлисдаги музокараларда А. М. Богомолов (Москва-Сортировочная депосининг машинисти), М. А. Осинцев (Октябрь темир йўлининг бошлиғи), С. И. Исаков (Горький темир йўли Муромск сигнализация ва алоқа дистанциясининг монтери), А. В. Коновалов (Люблинск қуюв-механика заводининг бошлиғи), А. Г. Гаспарян (Шарқий Сибирь темир йўли Братск бўлими бошлиғининг ўринбосари), Ф. Б. Калабухов (РСФСР автомобиль транспорти ва тош йўллар министри), Н. М. Захарченко (Забайкал темир йўли Благовешченск станциясининг бош тарозибони), Т. Н. Ковтуненко (Жанубий темир йўл Харьков-Сортировочная станциясининг бошлиғи), А. М. Багиров (Озарбайжон темир йўлининг бошлиғи) ва бошқа ўртоқлар сўзга чиқдилар.

Кечки мажлисдаги музокараларда Е. Т. Чередниченко (темир йўл транспорти ишчилари касаба союзи марказий комитетининг раиси), Д. Я. Галкин (Литва темир йўли Калининград паровоз депосининг слесари), Я. И. Бурин (КПСС Красноярск ўлка комитети транспорт ва алоқа бўлимининг мудири), И. А. Иванов (Бутуниттифоқ темир йўл транспорти илмий-тадқиқот институтининг директори), В. А. Бокштаев (Белоруссия темир йўлининг Заслонов номидаги депоси машинисти), Н. И. Краснобаев (Латвия темир йўлининг бошлиғи), Г. С. Степанян (Закавказье темир йўли Ереван бўлимининг бошлиғи), Б. К. Саламбеков (Шарқий Сибирь темир йўлининг бошлиғи), В. А. Меркулов (РСФСР Госплани транспорт ва алоқа бўлимининг бошлиғи), А. М. Қодиров (Тошкент темир йўлининг бошлиғи), А. А. Мельников (Ростов Халқ хўжалиги кенгаши транспорт бошқармасининг бошлиғи), Я. Н. Кривенко (Донецк темир йўлининг бошлиғи) сўзга чиқдилар.

Кенгаш ўз ишини давом эттирмоқда.

* * *

МОСКВА, 10 май. (ТАСС). Темир йўл транспорти ходимларининг Бутуниттифоқ кенгаши бугун Катта Кремль саройида ўз ишини давом эттирди. Йўллар министри Б. П. Бешчевнинг «Темир йўл транспорти ишини янада яхшилаш чоралари тўғрисида»ги доклади муҳокама қилинди.

Эрталаб соат 10 да навбатдаги мажлис очилди. Коммунистик партия ва Совет ҳукуматининг раҳбарлари президиумга чиққанларида, тўпланган кишилар уларни қизғин кутиб олдилар.

Музокараларда биринчи бўлиб Ғарбий Сибирь темир йўли Тайга депосининг электровоз машинисти ўртоқ Порошин, Донец темир йўли антрацит станциясининг бошлиғи ўртоқ Дегтярев сўзга чиқдилар.

Шундан сўнг, гулдурос, давомли қарсаклар билан кутиб олинган КПСС Марказий Комитетининг Биринчи секретари, СССР Министрлар Советининг Раиси ўртоқ Н. С. Хрушчев нутқ сўзлади.

* * *

МОСКВА, 10 май. (ТАСС). Темир йўлчиларнинг Бутуниттифоқ кенгаши тамом бўлди.

Йўллар министри Б. П. Бешчев якунловчи нутқ сўзлади.

Кенгаш қатнашчилари темир йўл транспортининг барча ходимларига мурожаат қабул қилдилар.

Темир йўлчилар Бутуниттифоқ кенгаши қатнашчиларининг КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советига мактуби якдиллик билан қабул қилинди.

Ҳурмат тахтаси

Давлатга пилла сотиш йиллик планини муддатидан илгари бажарганликлари учун қуйидагилар Ҳурмат тахтасига ёзиладилар:

Сирдарё районидаги **Максим Горький** номли колхоз (раиси Ш. Раҳимов, партия ташкилотининг секретари З. Мирзаев ўртоқлар).

Янгиер районидаги **«Коммунизм»** колхози (раиси Т. Латипов, партия ташкилотининг секретари А. Қурбонов ўртоқлар).

ҲОСИЛ ТУПИДАН ОЛИНАДИ

Бригаданинг кўпгина майдонларида ғўза ниҳоллари барқ уриб ўсмоқда. Лекин баъзи карталарда пайдо бўлган қатқалоқ ҳали униб чиқмаган чигитларни қисиб қўйди. Бригада аъзолари дарҳол ишга киришиб кетдилар. Тракторларга ротацион юмшатгич механизмлар ўрнатилди. Кечга томон қатқалоқ юмшатилиб бўлди.

Оққўрғон районидаги «Озод» колхозининг ўртоқ Турсунали Толипов бошлиқ бригадасида ишлар ана шундай қизғин. Бу бригада ўтган йили ҳар гектар ердан 23 центнердан ҳосил топшириб, планни муваффақиятли бажарган эди.

КПСС Марказий Комитети март Пленумининг қарорларидан руҳланган бригада аъзолари бу йил ҳосилдорликни 25 центнерга етказишга аҳд қилдилар.

— Ҳосил тупидан олинади, — дейди бригадир Турсунали ака, — шунинг учун ҳам биз дастлабки кунданоқ гектарларда кўчатнинг тўлиқ бўлиши учун кураш бошладик. Карталарни айланиб, чигитнинг қандай униб чиққанлигини бирма-бир текшириб кўрмоқдамиз. Агар ола чиққан ерлар бўлса дарҳол қўшимча чигит экамиз. Мақсадимиз ҳар гектар ерда кам деганда 90—95 минг туп кўчатга эга бўлиш. Биз ғўзанинг биринчи парваришини сифатли туаллаб, мўл ҳосил етиштириш учун барча тадбирларни амалга оширамиз.

Бригаданинг Д. Қаҳҳорова, Т. Жўраев, Л. Миноров ўртоқлар каби аъзолари ғўза парваришида бошқаларга намуна бўлишмоқда. Улар бир ғайратларига ўн ғайрат қўшиб ишлаб, ҳар туп ғўзани меҳр билан парвариш қилмоқдалар.

Т. МАҲМУДХЎЖАЕВ.

35 ЦЕНТНЕР УЧУН

Бу колхоз районда биринчи бўлиб экишни тугаллаган эди. 852 гектар майдоннинг 433 гектарига чигит квадрат-уялаб, шу жумладан 120 гектар ерга аниқ уруғ ташлайдиган сеялка билан экилди.

Гап Чиноз районидаги «Қизил Октябрь» колхози тўғрисида бормоқда. Шу кунларда колхозда иш қизғин.

Ўртоқ Расул Исоқов бошлиқ бригадада деярли барча майдонга чигит квадрат-уялаб экилди. Бригада аъзолари ғўзага ишлов беришни тобора авж олдирмоқдалар.

Колхоз аъзолари бу йил ҳар гектар ердан 35 центнердан «оқ олтин» етиштириш учун курашмоқдалар. Барча бригадалар ғўза парваришини қизитиб юбордилар.

М. ЮСУПОВ,
И. ТОШМАТОВ.

ПАРТИЯ ВА ҲУКУМАТ РАҲБАРЛАРИ ТЕМИР ЙЎЛ ТРАНСПОРТИДАГИ ЯНГИ ТЕХНИКА НАМУНАЛАРИНИНГ ВИСТАВКАСИНИ БОРИБ КЎРДИЛАР

А. П. Кириленко, Ф. Р. Козлов, А. Н. Косигин, Н. С. Хрушчев, П. Н. Демичев, А. Н. Шелепин ўртоқлар, СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосарлари В. Н. Новиков ва А. Ф. Засядько, КПСС Марказий Комитети РСФСР бюроси раисининг ўринбосари П. Ф. Ломако, КПСС Марказий Комитети бўлим мудирларининг ўринбосарлари К. С. Симонов ва П. А. Здоров 9 майда темир йўл транспортидаги янги техника намуналари виставкасини бориб кўрдилар. Йўллар министри Б. П. Бешчев, локомотивсозлик заводларининг бош конструкторлари, локомотив машинистлари ва бошқа кишилар изоҳ бериб турдилар.

Партия XX съездидан кейин темир йўлларга етказиб берила бошлаган электровозлар ва тепловозлар кўздан кечирилди. Ана шу съездда электрлаштириш ҳамда тепловоз тортув кучини жорий қилиш базасида темир йўл транспортини техника билан қайта қуроллантириш тўғрисида қарор қабул қилинган эди.

Ўртоқ Н. С. Хрушчев кўздан кечириш вақтида Новочеркасск заводи ишлаб чиқараётган ва ўзгарувчан токда ишлайдиган янги кучли электровозларни жадалроқ жорий қилишга, тепловозларда гидромеханик передачани жорий қилиш билан боғлиқ бўлган ишларни кучайтиришга ҳамда ҳаракат составини ва унинг запас қисмларини ишлаб чиқараётган корхоналарнинг асосий типларини кооперациялаштиришга эътиборни алоҳида жалб қилиб ўтди.

Коломна заводи ишлаб чиқарган ва зўр истиқболга эга бўлган газотурбовоз, шунингдек поездларни соатига 160 километр тезликда тортиш имконини берувчи пассажир локомотивлари виставкада қизиқиш билан кўздан кечирилди.

Виставкага йўл ишлари учун мўлжалланган бир қанча машина ва механизмлар қўйилган, булар орасида инженер А. М. Драгачев системасидаги шағал тозалагич серунум машиналар, В. И. Платов системасидаги из ёткизувчи ва изни кўчирувчи кран, йўлга шағал тўкувчи, шағал қатламини шиббаловчи ва шпалларни автоматик суратда маҳкамловчи машиналар бор. Ана шу машиналарни ишлаб чиқариш кўпайтирилмоғи керак.

Виставкага қўйилган янги техника намуналари партия ва ҳукуматнинг темир йўл транспортини техника жиҳатдан тубли реконструкция қилиш тўғрисидаги қарорларини амалга ошириш соҳасида мамлакатимизда нақадар катта ишлар қилинаётганлигидан далолат беради.

П. И. ЧАЙКОВСКИЙ НОМИДАГИ ИККИНЧИ ХАЛҚАРО КОНКУРС ТАМОМЛАНИШИ МУНОСАБАТИ БИЛАН КРЕМЛДА ҚАБУЛ МАРОСИМИ

МОСКВА, 8 май. (ТАСС). Беш ҳафта давом этган П. И. Чайковский номидаги иккинчи халқаро конкурс музика оламида катта воқеа бўлди. Ана шу ижодий мусобақа 7 майда — улуғ рус композитори туғилган кунда ёпилди.

П. И. Чайковский номидаги иккинчи халқаро конкурс тамом бўлиши муносабати билан Совет ҳукумати бугун Кремлнинг Съездлар саройида қабул маросими ўтказди. Қабул маросимида ҳозир бўлган конкурс лауреатлари, дипломантлари, қатнашчилари, жюри аъзолари, ҳурматли меҳмонлар, пойтахт санъат арбоблари Л. И. Брежнев, О. В. Куусинен, А. И. Микоян, М. А. Суслов, Н. С. Хрушчев, Н. М. Шверник ўртоқларни самимий табрикладилар.

Қабул маросимидаги ҳурматли меҳмонлар орасида СССР Маданият министрлиги ва П. И. Чайковский номидаги иккинчи халқаро конкурс ташкилот комитетининг таклифи билан пойтахтда меҳмон бўлиб турган Бельгия қироличаси Елизавета ҳазрат олиялари ҳам бор эди.

СССР маданият министри Е. А. Фурцева қабул маросимини очиб, П. И. Чайковский номидаги иккинчи халқаро конкурснинг ҳамма қатнашчиларини самимий табриклайди ва жюри аъзоларига ташаккур билдиради.

— Чайковский номидаги иккинчи халқаро конкурсимиз, — дейди конкурс ташкилот комитетининг раиси Д. Д. Шостакович,— жуда яхши тамом бўлди. Янги лауреатлар, ғоят талантли, жуда соз ёш музикачилар вужудга келди.

Жюри аъзолари, чет эллик машҳур музикачилар Генрих Штомпка (Польша) ва де Гонто Бирон (Франция) ажойиб конкурсни ташкил этган ва унинг барча меҳмонларини самимий кутиб олган совет халқи ва Совет ҳукуматидан миннатдор эканликларини айтдилар.

СССР Композиторлар союзи правлениесининг биринчи секретари Т. Н. Хренников бундай деди: П. И. Чайковский номидаги конкурс эндиликда жаҳонда энг севимли ва энг манзур конкурсларнинг бири бўлиб қолди.

Ёш музикачилар, конкурс лауреатлари — хитойлик пианино чалувчи Инь Чэн-цзун ва совет скрипкачиси Борис Гутников сўзга чиқадилар. Улар СССР ҳукуматига чин кўнгилдан миннатдорчилик билдирадилар ва совет халқи учун ва қардошларча дўстлик учун, кишиларни бир-бирлари билан яқинлаштираётган, уларнинг яшаши ва меҳнат қилишига ёрдам бераётган санъатнинг равнақи учун қадаҳ кўтарадилар.

Қабул маросимининг қатнашчилари Н. С. Хрушчевнинг сўзини гулдурос қарсаклар билан тингладилар.

Н. С. Хрушчев лауреатларни юксак мукофот билан табриклайди.

Совет ҳукуматининг бошлиғи музика санъатининг юксак инсонпарварлиги учун, халқлар ўртасида дўстлик ва маданий алоқаларни мустаҳкамлаш учун қадаҳ кўтаради.

ХАЛҚЛАР ДЎСТЛИГИНИНГ ЛЕНИНЧА ИДЕЯЛАРИ — МИЛЛИОНЛАРНИНГ БАЙРОҒИ

Олий ўқув юртлариаро Бутуниттифоқ илмий конференциясида

Ленинча миллий сиёсатга доир энг муҳим проблемаларни муҳокама қилаётган олий ўқув юртлариаро илмий конференция иши республика пойтахти жамоатчилигининг ҳамон диққат марказида турибди. 8 майда секцияларнинг мажлислари бўлиб, мамлакатдаги турли олий ўқув юртларининг вакиллари бўлган таниқли олимларнинг докладлари тингланди ва муҳокама қилинди.

ТАРИХЧИЛАР МУҲОКАМАСИДА...

Тарих секцияси ўз мажлисини Низомий номли Тошкент педагогика институтининг мажлислар залида ўтказди. Мажлис Тошкент олий партия мактаби КПСС тарихи кафедрасининг мудири профессор **К. Е. Житов**нинг «Ўрта Осиё республикаларида коммунистик партияларнинг вужудга келиши ва ташкил топиши масаласига доир» деган доклади билан бошланди.

Докладчи ўзи олиб борган тадқиқотнинг асосий қоидаларини баён қилиб бергач, партия XXII съездининг тарихий қарорлари КПСС ва маҳаллий партия ташкилотлари тарихини илмий жиҳатдан ишлаб чиқишда жуда катта аҳамиятга эгадир, деб таъкидлайди. Сталиннинг шахсига сиғиниш зарарли оқибатлари узил-кесил тугатилганлиги, партия демократиясининг ленинча принциплари тўла тикланганлиги тарих фанини муваффақиятли суратда ривожлантирмоқ учун ҳамма имкониятларни яратиб бермоқда. Съезд қарорлари, КПССнинг съезд қабул қилган янги Программаси олимлар учун тарихий воқеаларни тўғри тушунишга ёрдам берувчи қурол бўлди, съезд қарорлари ва партиянинг янги Программаси марксча-ленинча назарияни ижодий тарзда ривожлантиришнинг ажойиб намунасидир.

Докладчи катта илмий материалга таяниб, Ўрта Осиё совет республикаларидаги компартияларнинг фаолиятига доир айрим босқичларни кўрсатиб ўтади. Бу компартиялар — Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг ажралмас таркибий қисмларидир. Докладчи собиқ Туркистондаги революцион ҳаракатнинг бошланиш даврлари ҳақида гапиради, сўнгра, Октябрдан кейинги даврга тўхталиб, Турккомиссиянинг ўлкадаги большевистик ташкилотларни жипслаштиришдаги ролини таърифлаб беради, Бухоро ва Хоразм коммунистик партияларининг вужудга келишига, уларнинг Туркистон Компартияси билан ғоявий ва ташкилий жиҳатдан яқинлашувига, шунингдек Ўзбекистон, Туркманистон, Тожикистон ва Қирғизистон коммунистик партияларининг ташкил топишига, уларнинг РКП(б) Марказий Комитети ва унинг Ўрта Осиё бюроси раҳбарлигига чиниқишига доир конкрет тарихий хусусиятларни анализ қилади. Докладда келтирилган мазмундор маълумотлар шундан далолат берадики, Ўрта Осиё республикаларининг халқлари Коммунистик партия етакчилигида бошқа қардош республикаларнинг халқлари билан биргаликда социализм қуриб олдилар, ҳозир эса, КПСС XXII съезди чизиб берган режаларни амалга ошириб, коммунистик жамият қурилишига ўз салмоқли ҳиссаларини қўшмоқдалар.

Львов университетининг доценти **П. Н. Анирон** «Коммунизм қурилишини кенг авж олдириш даврида совет миллатлари қардошларча ҳамкорлигининг мустаҳкамланиши» деган темада доклад қилди.

Халқларнинг чинакам ҳамкорлиги, дейди докладчи, социалистик жамият қурилиши жараёнидагина вужудга келиши ва мустаҳкамланиши мумкинлигини марксизм-ленинизм исботлади, Совет Иттифоқининг тажрибаси эса буни амалда тасдиқлади. Коммунизм қурилишини кенг авж олдириш даврига кирган жамиятимиз тараққиётининг янги даврида СССР халқларининг ҳамкорлиги миллатларнинг бир-бирига яқинлашув процесси тобора кучаяётгани негизида янада мустаҳкамланмоқда. У СССРда ленинча миллий сиёсатнинг буюк принципларини амалга оширишдаги айрим даврларни тасвирлаб берди. У, ўзи олиб борган тадқиқотнинг темасини баён қилгач, совет миллатларининг бир-бирига янада яқинлашуви ва улар ўртасидаги қардошларча ҳамкорликнинг мустаҳкамланишига тааллуқли асосий йўналишларни таърифлаб берди.

КПСС Марказий Комитети ҳузуридаги Ижтимоий фанлар академияси КПСС тарихи кафедрасининг доценти **Б. Т. Багликов** ўз докладида КПСС янги Программаси талаблари асосида ленинча миллий сиёсатни амалга оширишнинг айрим проблемаларига тўхталиб ўтади.

Мажлиснинг бошқа қатнашчилари докладларда илгари сурилган назарий қоидаларни ривожлантирадилар. Қозоғистон педагогика институтининг доценти **Н. К. Кийикбоев** ўз нутқида СССРда коммунизм қурилишини кенг авж олдириш шароитида ленинча миллий сиёсатни амалга оширишни давом эттириш вазифаларига тўхталиб ўтади. Бу вазифалар, деб уқтиради у, КПССнинг партия XXII съезди қабул қилган янги Программасида ниҳоятда мукаммал ва равшан белгилаб берилди. Ҳозирги босқичда Совет Иттифоқидаги миллий масаланинг моҳияти шундан иборатки, социалистик миллатларнинг равнақ топиши ва бутун чоралар билан бир-бирига яқинлашиши таъминланади.

Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Қорақалпоғистон филиали советининг раиси **С. К. Камолов** Қорақалпоғистон АССР меҳнаткашлари совет халқларининг қардошлик оиласида қўлга киритган жуда катта ютуқлар ҳақида гапиради.

Автоном республиканинг ажойиб истиқболи бор. Коммунистик қурилиш планларига мувофиқ Бухородан Уралга борадиган магистрал газ қувури унинг территориясидан ўтмоқда, йирик гидротехника объектларини қуришга киришилмоқда, индустриянинг янги тармоқлари бунёдга келмоқда, қишлоқ хўжалиги гуркираб ривожланмоқда. Ана шуларнинг ҳаммаси республиканинг янада кучли суратда яшнашини таъминлайди.

Ленинград университетининг доценти **Т. Ю. Бурмистрова** Коммунистик партиянинг миллий масала соҳасидаги сиёсатини амалга оширишнинг илмий назарияси ва принципларини ишлаб чиқишда В. И. Лениннинг хизматлари буюк эканлиги ҳақида гапиради. В. И. Ленин ўз революцион фаолиятининг дастлабки кунларидан бошлабоқ миллий масалага жуда катта эътибор бериб, чоризмга ва капитализмга қарши, демократия ва социализм учун, шармандали миллий зулм системасини тугатиш, халқлар ўртасида тинчлик ва дўстлик ўрнатиш учун революцион курашда Россиядаги барча ишчиларни, ҳамма миллат меҳнаткашларини жипслаштириш партиянинг энг асосий вазифаларидан биридир, деб уқтирди.

Доғистонни тоғлар ўлкаси ва тиллар тоғи деб атайдилар. Бу республикада 1926 йилги рўйхат маълумотларига кўра, 81 миллат вакили яшар, ерли аҳолиси эса, турли тиллар ва шеваларда сўзлашувчи 32 элатдан иборат эди. Социалистик қурилиш жараёнида Доғистон халқларининг бир-бири билан, шунингдек мамлакатимиздаги бошқа халқлар билан дўстлиги ўсиб, мустаҳкамланди, бир вақтлар қолоқ ва камбағал бўлиб келган ўлканинг экономикаси ва маданияти тамомила ўзгариб кетди. 1959 йилдаёқ республика саноати тўққиз кунда бутун 1913 йилда қанча маҳсулот ишлаб чиқарилган бўлса, шунча маҳсулот ишлаб чиқарди. Доғистон давлат университетининг старший ўқитувчиси **А. М. Магомедов** ана шу тўғрида гапиради.

Таллин политехника институтининг доценти **Ю. Тайгро** мажлис қатнашчиларини ўз тадқиқоти билан таништиради. Унинг бу тадқиқоти эстон халқининг ҳаётидаги муҳим даврлардан бирига — 1918 йилда ташкил қилинган Эстония меҳнат коммунасининг фаолиятига бағишланган. Совет Россияси ўша вақтда ўзи жуда оғир аҳволда бўлишига қарамай, эстон халқига ёрдам кўрсатиш учун қўлидан келган ҳамма чораларни кўрди. Эстон халқи ўзи тузган ана шу республикага Коммуна деб ном берган эди. Эстония мустақиллигининг танилганлиги зўр сиёсий аҳамиятга эга бўлди.

Ўртоқ Тайгро ўз нутқининг иккинчи қисмини Болтиқ бўйи халқларининг Ўрта Осиё халқлари билан бўлган қардошлик алоқаларига бағишлайди.

Низомий номли Тошкент педагогика институтининг ректори профессор **Ш. Ш. Абдуллаев** илгариги қолоқ халқларнинг ҳақиқий тенгсизлигини тугатиш учун курашда Коммунистик партиянинг роли тўғрисида гапиради.

Коммунистик партия В. И. Ленин таълимотига амал қилиб, мамлакатимизнинг бошқа халқлари қатори ўзбек халқини ҳам социалистик қурилишнинг кенг йўлига олиб чиқди, миллатлар ўртасида дўстлик ва қардошларча ҳамкорлик принципларига асосланган тамомила янги муносабатларни вужудга келтирди.

Рига политехника институтининг кафедра мудири **К. М. Мамаева** ана шу ўқув юртининг студентларни интернационализм руҳида тарбиялаш соҳасидаги иш тажрибалари билан ўртоқлашди. Ўқитувчилар лекция ва суҳбатларда ёшларни кекса авлод коммунистларининг революцион традициялари билан таништирмоқдалар, совет халқлари дўстлигининг ҳаётбахш кучини конкрет мисолларда кўрсатиб бермоқдалар, буржуа пропагандасининг туҳматларини фош қилмоқдалар.

В. И. Ленин номидаги Тошкент университетининг кафедра мудири **Г. Ҳидоятов** сўзга чиқади. Совет Иттифоқи ва бутун социалистик лагерь меҳнаткашларининг жаҳоншумул-тарихий ютуқлари, дейди у, империалистларни талвасага солиб қўймоқда. Буржуазия оламида тарихни сохталаштирувчиларнинг янги жамият қурувчиларининг яратувчилик меҳнатини капиталистик мамлакатларнинг халқлари назарида бузиб кўрсатишга ва обрўсизлантиришга уринаётганликларига ҳам сабаб шу. Ўрта Осиё Совет республикалари халқларининг тарихини ва ҳозирги аҳволини бузиб кўрсатиш учун буржуа туҳматчилари жонини жабборга бермоқда. Ўрта Осиё совет республикалари халқларининг муваффақиятлари Осиё, Африка ва Латин Америкаси мамлакатларидаги миллион-миллион меҳнаткашлар учун жозибадор куч бўлиб хизмат қилмоқда.

Мажлисда, шунингдек Олмаота зооветеринария институтининг кафедра мудири **К. И. Сафранков**, Сибирь технология институтининг кафедра мудири **И. И. Алексеенко**, Қарағанда политехника институтининг кафедра мудири вазифасини бажарувчи **Д. Шаймуханов** сўзга чиқдилар.

ИҚТИСОДЧИЛАР СЎЗГА ЧИҚМОҚДА...

Тошкент молия-иқтисод институтида бўлган иқтисод секциясининг мажлиси Тошкент молия-иқтисод институтининг кафедра мудири, иқтисод фанлари доктори профессор **А. М. Амиnov**нинг «Қолоқ мамлакатларнинг тараққиётнинг капиталистик босқичини четлаб, социализмга ўтиш қонуниятлари» деган доклади билан бошланди.

Коммунистик партия, Совет ҳукумати Ўрта Осиё республикаларига ҳамиша алоҳида эътибор бериб келдилар. Мамлакатимиздаги қардош халқларнинг ёрдами билан, биринчи галда, оғамиз рус халқининг ёрдами билан бу республикаларда саноат ғоят юксак суръатлар билан ривож топди. Миллий республикаларнинг иқтисодий тенгсизлигини тугатиш ва уларни мамлакатнинг марказий саноат районлари даражасига кўтариш зарурати шуни тақозо этди.

Ҳозир Ўрта Осиё республикалари кучли саноатга ва механизациялашган қишлоқ хўжалигига эга бўлибгина қолмай, айни маҳалда совет миллий интеллигенциясининг катта армиясига ҳам эгадир. Ана шу халқларнинг социалистик маданияти барқ уриб яшнади.

Днепропетровск кончилик институтининг доценти **И. И. Шкаредний** «Халқларнинг иқтисодий ривожланиш даражасидаги тафовутларни бартараф қилишнинг коммунистик йўли» деган темада доклад қилди. Ишлаб чиқариш воситаларига хусусий мулкчиликни ва ана шу хусусий мулкчилик тақозо қилган синфлар антагонизмини, миллатларнинг эзувчи ва эзилувчи миллатларга бўлинишларини бекор қилиш натижасида, СССР халқлари Октябрь социалистик революциясидан кейин Коммунистик партия раҳбарлигида, мамлакат турли районларининг иқтисодий ривожланиш даражаларини бараварлаштириш проблемасини изчиллик билан ҳал қилишга киришдилар.

Иқтисод фанлари кандидати **К. В. Атемасов** (Ашхобод) «Ўрта Осиё ва Қозоғистонда ишчилар синфининг ташкил топиши ҳамда унинг социалистик ўзгаришлардаги роли» ҳақида доклад қилди.

Ўрта Осиё республикалари ва Қозоғистон, дейди у, капитализм босқичини четлаб, социалистик тараққиёт йўлига кирдилар.

Совет Шарқида ишчилар синфи социалистик қурилиш жараёнида ташкил топди. Саноат ва транспорт учун маҳаллий кадрлар тайёрлаш партия ва ҳукуматнинг доимий ғамхўрлиги, рус ишчилар синфининг жуда катта беғараз ёрдами билан планли суратда амалга оширилди.

Ўтмишда мустамлака ўлка ҳисобланган, саноат тараққиёти ҳаддан ташқари паст даражада бўлган Ўзбекистонда республикани индустрлаштириш бирмунча ўзига хос шароитда ўтди. Тошкент педагогика институтининг профессори, иқтисод фанлари доктори **Ш. Н. Ўлмасбоев** ўзининг «Илгариги қолоқ мамлакатларни социалистик асосларда индустрлаштириш — уларнинг ҳақиқий тенгсизлигини тугатишнинг асосий шарти» деган докладида ана шу ҳақда гапирди. Ўзбекистонда техникавий-иқтисодий соҳадаги катта қолоқликни тугатиш, йирик саноат ўчоқларини янгидан барпо қилиш керак эди.

Ҳозирги вақтда Ўзбекистонда саноатнинг 70 та тармоғи, давлатга қарашли қарийб тўрт мингта саноат корхонаси бор. Ўзбекистон 54 мамлакатга саноат маҳсулотини экспорт қилмоқда. 10 йил ичида республика экспортининг ҳажми беш баравар кўпайди.

Шундан сўнг, иқтисод секциясининг мажлисида докладлар бўйича музокаралар бошланди.

Тошкент политехника институтининг профессори, иқтисод фанлари доктори **Ю. И. Исҳоқов** минбарга чиқади. У, қишлоқ хўжалигини коллективлаштириш Совет Шарқи республикаларида социалистик қурилишнинг энг муҳим шарти бўлди, дейди.

В. И. Ленин кооперация соҳасида қишлоқ хўжалигини социалистик асосларда ўзгартириш йўлларини очиб ва асослаб берган эди. Ер халққа берилганлиги, Совет Шарқи республикаларида қудратли саноат барпо қилинганлиги, ишчилар билан деҳқонлар иттифоқи мустаҳкамланганлиги, ёш колхозлар техника билан таъминланганлиги коллективлаштиришга бутун чоралар билан ёрдам берди. Колхозлар ана шу негизда ўсди ва мустаҳкамланди. СССРда колхоз тузумининг ғалабаси социалистик ишлаб чиқариш муносабатларининг танҳо ўзи ҳукмрон бўлиб қолишини таъминлади.

Совет Латвиясида экономиканинг гуркираб юксалганлиги, — дейди ўз нутқида Рига политехника институтининг доценти **Э. Пурвинская**, — СССРда миллий масала муваффақият билан ҳал қилинганлигини кўрсатувчи ёрқин далил, социализмнинг энг буюк ғалабаларидан биридир.

Ҳозирги Латвия юксак даражада тараққий этган индустриал-колхоз республикасидир. Совет ҳокимияти ўрнатилганидан кейин ўтган 20 йил ичида Латвияда саноат маҳсулотлари ишлаб чиқаришнинг умумий ҳажми 13 баравар, машинасозлик маҳсулотлари ишлаб чиқариш эса 80 баравар кўпайди.

Қозоғистон университетининг доценти **А. Тиловбердин** Қозоғистонда ишлаб чиқарувчи кучларнинг жойлаштирилиши ҳақида гапириб, Совет ҳокимияти йиллари мобайнида ишлаб чиқарувчи кучларни рационал жойлаштириш жараёнида мамлакатнинг узоқ районларида — Уралда, Шарқий ва Ғарбий Сибирда, Ўрта Осиё ва Қозоғистонда йирик саноат ўчоқлари барпо қилинганлигини кўрсатувчи бир қанча мисолларни келтириб ўтади.

Қозоғистон давлат университетининг доценти, иқтисод фанлари кандидати **С. Б. Қарибжонов** ҳам ўз нутқини Қозоғистон халқ хўжалиги ҳамма тармоқларининг юксалишига бағишлади. У, республика социалистик экономикасининг ривожланиш қонуниятлари ва хусусиятларини тавсифлаб берди.

Иқтисод секциясининг мажлисида, шунингдек Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг старший илмий ходими, иқтисод фанлари кандидати **М. Қорахонов** «Ўзбекистон ССРда ишчилар синфининг ташкил топиш масалалари» деган темада ҳамда ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш инженерлари Тошкент институтининг кафедра мудири доцент **Г. Р. Ризаев** Ўзбекистон тараққиётининг социалистик йўли ҳақида сўзладилар.

СЎЗ — ФИЛОСОФ ВА ҲУҚУҚШУНОСЛАРГА

Философия ва ҳуқуқ секциясининг Тошкент университетида бўлиб ўтган мажлисида кенг кўламда проблемалар кўтарилди.

Таллин политехника институтининг профессори **О. Штейн** «Социалистик миллатларнинг равнақи — объектив қонуниятдир» деган докладида таъкидлаб ўтадики, КПСС янги Программасида миллий масала соҳасидаги ленинча идеялар мужассамлаштирилган, социализм, коммунистик қурилишни кенг авж олдириш ва коммунизм ғалабаси шароитларида миллий муносабатларнинг ривожланиш қонуниятлари чуқур анализ қилинган.

Иқтисодий, сиёсий ва маънавий манфаатларнинг тўла умумийлиги, қардошларча дўстлик ва ҳамкорлик асосида социалистик миллатларнинг бир-бирига ҳар тарафлама яқинлашиб бориши — социализм билан коммунизмнинг объектив қонуниятидир. Бу процесснинг диалектикаси шундан иборатки, социализм ва коммунизм қуриш асосида миллатларнинг равнақ топиши уларнинг бир-бирига янада яқинлашувига ёрдам беради, уларнинг яқинлашуви ва ҳамма соҳалардаги қардошларча ҳамкорлиги эса, миллатларнинг ҳар тарафлама ривож топиши ва барқ уриб яшнашининг негизи, асосий шартидир. Ҳеч қайси бир мамлакат якка ҳолда социалистик қардош республикалар системасида бўлганидек жадал суръатлар билан ривожлана олмас эди. Социалистик миллатларнинг маънавий жиҳатдан бир-бирига яқинлашуви кучайиб бораётганлигига кўп жиҳатдан шу нарса ёрдам бермоқдаки, улар ўз она тили қатори рус тилидан тобора кенг фойдаланмоқдалар. Рус тили социалистик миллатлар учун иккинчи она тили, миллатлар ўртасида алоқа боғлаш ва ҳамкорлик қилишнинг, миллий маданиятлар бир-бирини ўзаро бойитишининг ҳамда уларни жаҳон маданияти бойликларидан баҳраманд қилишнинг қудратли воситаси бўлиб қолди.

Тожикистон ССР Фанлар академиясининг академиги профессор **А. М. Баҳовиддинов** коммунизм қурилиши кенг авж олдирилган даврда социалистик миллатларнинг бир-бирига яқинлашиш қонуниятлари тўғрисида гапиради. Социалистик миллатларнинг табиати буржуа миллатларнинг табиатидан тамомила фарқ қилади. Миллий маҳдудлик, миллатлар ичидаги синфий антагонистик зиддиятлар, халқларнинг иқтисодий тарқоқлиги — капиталистик тузум туғдирган ана шу социал маразларнинг ҳаммаси социалистик тараққиёт йўлига кирган миллатлар ҳаётидан абадий йўқолади.

Социалистик миллатларнинг яқинлашуви коммунистик қурилиш даврида айниқса кучаяди, бу эса тарихнинг объектив қонунидир.

Ўрта Осиё халқлари миллий совет давлатларининг майдонга келиш ва ривожланиш тарихи ленинча миллий сиёсатнинг ҳаётбахш кучини кўрсатувчи ажойиб намунадир. Тожикистон университетининг доценти **Р. С. Гимпилевич** ўзининг «Совет Шарқи республикаларида совет миллий давлатининг вужудга келиши ва ривожланиши» деган докладида ана шу ҳақда гапирди.

Нотиқ Тожикистон ССРда миллий-совет давлатини барпо қилиш ва ривожлантиришнинг ўзига хос хусусиятларига батафсил тўхталгач, таъкидлаб ўтдики, КПСС XXII съездининг қарорлари ленинча миллий сиёсатни коммунизмга ўтиш даврига мослаштириб, янада ривожлантириш ва татбиқ этишда янги босқични бошлаб берди. Партия ва унинг ўртоқ Н. С. Хрушчев бошлиқ Марказий Комитети иттифоқчи республикаларнинг ҳуқуқларини кенгайтириш соҳасида бир қанча муҳим тадбирларни амалга оширдилар, бунинг натижасида бу республикаларнинг ички ҳаётга тааллуқли ваколатлари ошди ҳамда уларнинг умумиттифоқ аҳамиятига эга бўлган масалаларни ҳал қилишдаги роли кўтарилди.

Қирғизистон давлат университетининг профессори философия фанлари доктори **М. С. Жунусов** «Совет Шарқи республикаларида социалистик ва коммунистик қурилиш тажрибасининг халқаро аҳамияти» деган темада доклад қилади.

Киев политехника институтининг доценти **В. И. Войтко** социалистик миллатлар ва миллий маданиятларнинг бир-бирига яқинлашуви перспективалари ҳақида гапирди. Нотиқ бундай деди: миллатларнинг яқинлашишига бўлган тенденциясини ҳозирги замон ишлаб чиқаришнинг характери ва миқёслари, фан ва техниканинг ютуқлари майдонга келтирган бўлиб, бу тенденция империализм шароитида чекланган, бўғиб қўйилган бўлади, буржуа давлатлари ва миллатлари ўртасидаги рақобат кураши бу тенденцияга халақит беради. Империализм ва унинг қўшоғи бўлган мустамлакачилик бутун-бутун миллатлар ва мамлакатларни ижтимоий тараққиётдан сунъий равишда бир чекка да ушлаб туради. Яқинлашувга бўлган ана шу тенденция социализм даврида, яъни ҳар қайси халқнинг миллий хусусиятлари тўла ҳисобга олинаётган ҳамда айни замонда бутун социалистик лагерьнинг моддий ва маънавий кучлари жадаллик билан юксалаётган бир шароитдагина ҳар тарафлама ривож топмоқда.

Тарих фанлари кандидати **И. А. Соктоев** (Қирғизистон университети) илгариги қолоқ халқларнинг социалистик интеллигенцияси қандай шаклланганлигини Бурятия мисолида кўрсатиб берди. Революциягача бурятларнинг на миллий мактаблари, на театрлари, на бошқа маданий-оқартув муассасалари бор эди. Партия ва ҳукуматнинг оталарча ғамхўрлиги, улуғ рус халқи ва бошқа қардош халқларнинг беғараз ёрдами туфайли, социалистик интеллигенцияни шакллантириш проблемаси бутун мамлакатда бўлганидек, Бурятияда ҳам иккинчи беш йиллик охиридаёқ ҳал қилинди.

Тожикистон университетининг старший ўқитувчиси **М. Н. Назаршоев** коммунизм қуриш даврида социалистик миллатларнинг яқинлашиши соҳасида ўтаётган баъзи бир процессслар тўғрисида гапиради. Ҳар қайси совет республикасида бошқа миллатлар, элатларнинг вакиллари ерли миллат қатори умумий иқтисодий, сиёсий ва маданий ҳаётда актив қатнашмоқда. Масалан, Ўзбекистон ССРда юз, Тожикистонда эса етмишдан ортиқ миллат ва элатнинг вакиллари меҳнат қилмоқда.

Социалистик миллатлар ўртасидаги дўстона муносабатларнинг ривожланиши ва уларнинг яқинлашиши иттифоқчи республикалар ўртасидаги чегаралар масаласида ҳам ўз аксини топмоқда. Мана характерли фактлар. Бир неча йил муқаддам РСФСР Қримни Украина ССР составига қўшишни мақсадга мувофиқ деб топди, Қозоғистон ССР Олий Совети Бўстонлиқ районини Ўзбекистонга топшириш ҳақида қарор қабул қилди, Ўзбекистон ССР ўз навбатида, Мирзачўл ерларидан 50 минг гектардан кўпроғини Тожикистонга топширди. Ҳозир иттифоқчи республикаларнинг чегаралари уларнинг халқларини бир-биридан ажратиб турувчи чизиқлардан иборат эмас, партия Программасида кўрсатиб ўтилганидек, бу чегаралар илгариги аҳамиятини йўқотиб бормоқда.

Волгоград қишлоқ хўжалик институтининг доценти **М. Свердлин** ўз нутқида олимлар пролетар интернационализми идеяларининг ривожланиш тарихини даврлаштиришга кўпроқ аҳамият бермоқлари керак, деб таъкидлайди.

Қирғизистон университетининг ўқитувчиси **Д. Ризаев**, Ўзбекистон Фанлар академияси Қорақалпоғистон филиалининг сектор мудири **У. Х. Шалекенов**, Тошкент университетининг кафедра мудири **А. А. Аъзамхўжаев**, Қозоғистон педагогика институтининг кафедра мудири **Н. С. Сарсонбоев**, Ставрополь педагогика институтининг кафедра мудири **А. В. Авксентьев** ва бошқа олимлар ҳам ўз нутқларида Коммунистик партиянинг ленинча миллий сиёсатини амалга ошириш ажойиб самаралар берганлиги тўғрисида гапирдилар.

* * *

«СССРда ленинча миллий сиёсатнинг тантанаси» деган темада ўтказилаётган олий ўқув юртлариаро Бутуниттифоқ илмий конференциясининг якунловчи ялпи мажлиси 9 майда СССР ва иттифоқчи республикаларнинг давлат байроқлари билан безатилган Навоий номли театрда бўлди.

СССР Фанлар академияси Тарих институтининг старший илмий ходими С. И. Якубовская «В. И. Ленин — кўп миллатли совет социалистик давлатининг асосчиси» деган темада доклад қилиб, айтдики, мамлакатимиз халқлари эришган улкан ютуқларнинг ҳаммаси жаҳонда биринчи социалистик давлатнинг улуғ асосчиси, мамлакатимиз халқлари дўстлигининг илҳомчиси Ильич ўлмас идеяларининг ғалабасидир.

КПСС XX ва XXII съездларининг тарихий қарорлари СССРда миллий сиёсатни амалга оширишнинг энг актуал проблемалари устида тадқиқот ишларини янада ривожлантириш учун қулай шарт-шароит, жуда кенг имкониятлар вужудга келтирди. Сталин шахсига сиғиниш даврида бекилиб ётган жуда кенг манбалардан ҳозир тарихчилар бемалол фойдаланишлари мумкин. Бу манбалар халқларимизни яхлит қардош оила қилиб жипслаштирмоқ учун Владимир Ильич Ленин нақадар зўр иш олиб борганлигини ва шу тариқа миллатлар ўртасида янги, социалистик муносабатлар вужудга келтириш йўлини очганлигини кўрсатувчи янги маълумотлар билан бизни қуроллантирмоқда. Революция доҳийсининг биринчи марта яқинда эълон қилинган асарлари олимлар учун бебаҳо аҳамиятга эга.

Буржуазия идеологлари партиямизнинг доно миллий сиёсатини сохталаштиришга уриниб, Совет давлатини барпо қилиш ва қуришдаги В. И. Лениннинг ролини хаспўшлашга зўр бериб интилмоқдалар, мамлакатимиздаги давлат қурилишида халқ оммасининг ролини, иттифоқчи республикаларнинг ролини камситишга атайин интилмоқдалар. Шуни айтиш керакки, буржуазия идеологлари ўзларининг бу қалбакичилик ишларида бизнинг тарихчиларимиз томонидан Сталин шахсига сиғиниш ҳукмрон бўлган вақтда йўл қўйилган хатолардан баъзан жуда эпчиллик билан фойдаланмоқдалар.

Маълумки, миллий масалани ишлаб чиқишда Сталиннинг ролини ҳаддан ташқари ошириб юбориш кўп миллатли Совет давлатини барпо қилишда В. И. Лениннинг ролини камситишга, Коммунистик партиянинг ва иттифоқчи республикаларнинг ролини камситишга объектив равишда олиб келди.

В. И. Лениннинг асарларида миллий масаланинг марксча назарияси доҳиёна ва ижодий ривожлантирилди. Владимир Ильич федерация масаласига, кўп миллатли социалистик давлатнинг формаси масаласига катта эътибор берди. Мана шу масалада — федерация масаласида — бизнинг тарих фанимизда нотўғри талқин қилишларга йўл қўйилиб келди. Сталин «Федерализмга қарши» деган сарлавҳа остида 1917 йилда эълон қилинган ўз мақоласидаги хато фикрларни юмшатишга интилиб, Лениннинг бу масаладаги қарашларини кейинчалик ўзбошимчалик билан, нотўғри талқин қила берди, бу эса, тарихчиларни нотўғри йўлга солиб юборди. Аммо, шу нарса маълумки, В. И. Ленин ўзининг дастлабки асарларидаёқ Маркс ва Энгельснинг федерация масаласидаги қарашларини изчиллик билан ривожлантирди, социалистик революция ғалабасидан кейин федератив давлат тузиш мумкин, деб ҳисоблади.

Турмушнинг ўзи Лениннинг улуғ идеялари доно идеялар эканлигини исботлади. Октябрь социалистик революцияси социал ва миллий зулм кишанларини парчалаб ташлаб, миллатлар ўртасидаги ўзаро муносабатларда бутунлай янги давр очди, кўп миллатли Совет давлатини барпо қилишга олиб келди.

Лениннинг чор Россиясининг собиқ миллий чекка ўлкалари — Украинада, Кавказда, Закавказьеда ва Туркистонда совет давлатини тузиш тўғрисидаги масалага доир ҳамма асарлари В. И. Ленин СССР халқларининг давлатини тузиш процессига нақадар катта эътибор берганлигини, мамлакатимиз халқларининг талабларига нақадар сезгирлик билан қулоқ солганлигини яққол кўрсатиб турибди. Ильич миллий давлат қурилишига бевосита раҳбарлик қилиб, меҳнаткашларни интернационал руҳда тарбиялашга, дўстлик ва қардошлик руҳида тарбиялашга бутун кучни сафарбар қилиб турди. У, ҳамиша партияни улуғ давлат шовинистларига ва маҳаллий миллатчиларга қарши кескин кураш олиб боришга чақирди, пролетар интернационализми идеяларини зўр бериб амалга оширди.

Ўртоқ Ш. Р. Рашидов конференциямизда қилган докладида тўғри қайд қилиб ўтганидек, СССРни барпо қилишнинг иқтисодий ва сиёсий сабаблари В. И. Лениннинг миллий масаладаги таълимотида тўла-тўкис кўрсатиб берилган. В. И. Лениннинг энг катта хизмати шундаки, у, кўп миллатли социалистик давлатнинг янги конкрет тарихий формасини кўрсатиб берди. Ҳар бир социалистик миллатнинг чинакам тенг ҳуқуқлилигини таъминлаётган ҳамда планли социалистик хўжалик ишларини олиб бориш учун, суверен иттифоқчи республикаларнинг иноқ бўлиб иқтисодий ва сиёсий ҳамкорлик қилишлари учун энг яхши шароит вужудга келтираётган Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи кўп миллатли социалистик давлатнинг Ленин кўрсатиб берган мана шу янги формасидир. Миллий республикаларни РСФСР составига автоном республикалар қилиб киритиш тўғрисида Сталин томонидан қилинган ва Молотов қувватлаган таклифни партия рад қилиб, Лениннинг тенг ҳуқуқли республикаларнинг ихтиёрий иттифоқи тўғрисидаги таклифларини батамом ва тўла маъқуллади, бу таклифларни СССР Конституциясига асос қилиб олди.

Кўп миллатли Совет давлатини қуриш процесси ўткир ғоявий-сиёсий кураш шароитида ўтди. В. И. Лениннинг бевосита раҳбарлигида партия иттифоқчи давлатларнинг моҳиятини бюрократларча бузиш йўлидаги буюк давлатчилик уринишларига қарши, шунингдек халқларнинг бирлигини занфлантиришга, республикаларни бир-биридан ажратиб қўйишга уринган грузин, украин, татар, бошқирд миллатчиларига ва бошқа миллатчиларга қарши кескин кураш олиб борди. Агар бу уринишларга қатъий зарба берилмаганида эди, республикаларнинг бир-биридан ажралиб қолиши халқларимизнинг ўз мустақилликларини йўқотиб қўйишга, Октябрь улуғ ғалабаларидан маҳрум бўлишига муқаррар олиб келган бўлур эди, республикаларимизни чет эл империализмининг мустамлакаларига айлантириб юборган бўлур эди. Ленин идеялари билан қуролланган партиямиз бу курашда ажойиб ғалаба қозонди.

В. И. Ленин иттифоқчи совет социалистик давлати барпо қилинганлигининг ўзи жуда катта жаҳоншумул-тарихий аҳамиятга, халқаро аҳамиятга эга факт эканлигини қайта-қайта таъкидлади, бундай иттифоқчи социалистик давлат тузилганлиги, қардош халқларимизнинг миллий давлат проблемаларини ҳал қилишдаги тарихий тажрибаси бутун дунё халқлари учун, айниқса чет эл Шарқи мамлакатлари учун жуда катта аҳамиятга эга бўлишини кўп марталаб кўрсатиб ўтди. Тарихнинг бутун бориши В. И. Лениннинг бу кўрсатмалари тўғрилигини исботлади.

Халқларнинг улуғ ленинча дўстлигидан иборат мустаҳкам пойдеворга қурилган кўп миллатли Совет давлати социализмнинг тарихий ғалабалари натижасида тағин ҳам кўпроқ мустаҳкамланди. Кўп миллатли Совет давлати шу кунларда, коммунизм қуриш авж олдирилган даврда янада ривожланмоқда. Бу ҳақда ўртоқ Н. С. Хрушчев партия XXII съездида жуда яхши гапириб ўтди. Давлатимизнинг пролетариат диктатураси давлатидан умумхалқ давлатига айлантирилиши социалистик миллатларнинг ривожланишини ва яқинлашувини тағин ҳам кўпроқ тезлаштиради, уларнинг коммунизмнинг моддий-техника базасини вужудга келтиришдаги ролини оширади. Бизнинг бугунги гўзал воқелигимиз Коммунистик партия ленинча миллий сиёсатининг тўла тантанасини кўрсатувчи ёрқин далилдир. СССР халқларининг қардошлиги тинчлик, демократия ва социализм учун кураш олиб бораётган ҳамма мамлакатларнинг халқларига илҳомбахш намунадир.

Москва Халқ хўжалиги институтининг кафедра мудири **В. А. Карпушин** «Миллий масаладаги ҳозирги буржуа ва ревизионистик назарияларги танқид» деган темада доклад қилди.

Икки социал систeманинг ҳозирги вақтдаги идеология курашида, деди докладчи, буржуазиянинг ва ревизионистларнинг миллий ва миллий-мустамлакачилик проблемаларига доир назарияларини фош қилиш катта аҳамиятга эга. Японияда ўтказилган учинчи халқаро антикоммунизм конференциясида ва НАТО доирасида ўтказилган иккинчи халқаро идеология конференциясида бизнинг ғоявий мухолифларимиз жаҳон ишчилар ҳаракатидаги ва жаҳон социализм системасидаги миллий проблемаларни муҳокама қилишга катта эътибор бердилар. Улар шу конференцияларда пролетар интернационализмига ва халқлар дўстлиги идеологиясига қарши курашнинг янги тактика усулларини ишлаб чиқдилар. Улар марксизмга ва жаҳон социалистик системасига қарши курашнинг тактика усулларини ишлаб чиқиш билан бирга, буни мустаҳкамлаш учун ташкилий қарорлар қабул қилмоқдалар ва катта-катта маблағ сарфламоқдалар.

Масалан, антикоммунистлар идеология конференциясининг қарорига биноан, «эркинликни» ҳимоя қилиш миллий институтлари тузилмоқда. Бу институтлар коммунистик идеологиянинг таъсирига қарши курашиш учун кадрлар тайёрлаш билан шуғулланади.

Буржуа философлари ва социологлари жуда кўп «назарияларни» ишлаб чиқмоқдалар, уларнинг фикрича, бу «назариялар» миллий суверенитет эскириб қолди, деган бемаъни хулосаларни ва мустамлакачиликка қарши курашаётган халқлар кирган йўл фожиали йўл, деган бемаъни хулосаларни гўё илмий равишда асослаб бериши керак.

Буржуа социологияси миллий суверенитетни инкор қилмоқ учун миллий суверенитет тушунчасининг ўзини сохталаштиришга уринмоқда, давлатнинг ҳарбий потенциали бўлганидагина, миллий суверенитет бўлади, деган сохта фикрни ўтказишга уринмоқда ва ижтимоий тараққиёт қонуниятларини бузишга ҳаракат қилмоқда.

Капиталистик мамлакатларда реакцион социологиянинг бир-бирига боғлиқлик деган доктринаси ҳозирги вақтда айниқса кенг ёйилмоқда. Англия ва Америка социологлари собиқ метрополиялар билан собиқ мустамлакалар ўртасидаги иқтисодий алоқаларни сақлаб қолиш зарурлигини шу «доктрина» ёрдами билан «исботлашга» уринмоқдалар.

Инглиз социологи Тойнби цивилизацияларнинг тўқнашуви деган ўзининг назариясида Ғарб цивилизациясини гўё энг юқори ва прогрессив цивилизация деб мақтаб, Шарқ цивилизациясини пассив, мушоҳадавий ва диний цивилизация деб камситмоқда. У, Ғарб цивилизацияси Шарққа ўтиб, Шарқ цивилизациясига «миллатчилик вирусини» ва миллий давлат идеясини юқтирди, деб исбот қилишга уринмоқда. Бу назарияда монополиялар идеологининг Шарқ халқларининг революцион ҳаракатидан ваҳима тушганлиги ўз ифодасини топти.

Капиталистик дунёда коллектив мустамлакачилик назарияси ҳам кўп тарқалмоқда. Бу назарияни Каутский биринчи жаҳон уруши арафасидаёқ илгари сурган эди. Энди Америка миллиардери Рокфиллер Каутскийнинг шу назариясини пропаганда қилишга уриниб, ўзининг «Озод Африкани эркин дунёга қандай қилиб боғлаб қўйиш керак» деган китобчасида империалистларнинг Африка мамлакатларини коллектив бўлиб қул қилиб олиши керак, деган идеяни асослашга ҳаракат қилмоқда.

Буржуа пропагандаси совет мустамлакачилиги деган афсонани ўйлаб чиқди, бу афсонани Осиё, Африка ва Латин Америкаси мамлакатларининг матбуотида пропаганда қилмоқда. Бу афсонани пропаганда қилиш Совет Иттифоқига ва социализм системасига туҳматлар ёғдиришнигина мақсад қилиб олмасдан, шу билан бирга, Совет мамлакатидаги социалистик ўзгаришларни Осиё, Африка ва Латин Америкаси халқларига олабўжи қилиб кўрсатишни ҳам ўзига асосий мақсад қилиб олмоқда.

Эндиликда шу қитъалардаги кўпгина халқлар учун нокапиталистик ривожланишнинг қулай истиқболлари очилмоқда. Бу истиқболлар шу мамлакатларнинг ва халқларнинг социализм йўлида ривожланишига йўл қўймасликка зўр бериб уринаётган буржуа пропагандистларини ташвишга солмоқда. Худди шу мақсад билан Осиё, Африка ва Латин Америкаси мамлакатларининг ишчилар ҳаракатида миллатчилик идеялари ҳам пропаганда қилинмоқда.

(ДАВОМИ УЧИНЧИ БЕТДА).

ХАЛҚЛАР ДЎСТЛИГИНИНГ ЛЕНИНЧА ИДЕЯЛАРИ—МИЛЛИОНЛАРНИНГ БАЙРОҒИ

(БОШИ ИККИНЧИ БЕТДА).

Буржуа пропагандаси халқаро ревизионизмнинг марксизмга ва жаҳон социалистик системасига қарши курашмоқ учун ишлаб чиққан идеологияси ва методларидан актив фойдаланмоқда. Ревизионизмнинг объектив роли шундаки, у, ишчилар ҳаракатида буржуа миллатчилигини ривожлантиришга ёрдам берувчи ҳамда Осиё, Африка ва Латин Америкаси халқларининг мустамлакачиликка қарши курашига тўсқинлик қилувчи куч бўлиб майдонга чиқмоқда.

Ҳозирги замон буржуазияси антикоммунизмни ўзига ғоявий байроқ қилиб олганлиги КПСС Программасида таъкидлаб ўтилди. Ҳозирги замон буржуазияси ишчилар ҳаракатини заҳарламоқ, пролетар интернационализми идеяларининг обрўсини тўкмоқ, коммунистик ва ишчи партияларнинг бирлигига ва жипслигига путур етказмоқ, социалистик мамлакатлар халқларининг орасига нифоқ солмоқ учун буржуа миллатчилиги заҳаридан фойдаланишга тобора кенг уринмоқда ва бундан буён ҳам урина беради. Шу сабабли, миллатчилик билан кураш ва унинг реакцион моҳиятини фош қилиб ташлаш ҳозирги замон шароитида ижтимоий фанлар соҳасида ишлаб турган ҳамма олимларнинг, пропагандистларнинг ва олий мактаблардаги ўқитувчиларнинг актуал вазифасидир. Буржуа миллатчилиги билан мана шундай кураш олиб боришнинг катта сиёсий ва тарбиявий аҳамияти бор. Бу кураш халқлар дўстлигини янада мустаҳкамлашнинг, социалистик интернационализм идеялари тантана қилишининг энг муҳим шартларидан биридир.

Ленинград гидрометеорология институтининг доценти **В. Н. Ге** минбарга чиқади. У, илгари қолоқ бўлиб келган халқларнинг нокапиталистик ривожланиш йўлининг ҳозирги проблемалари ҳақида гапиради.

Империализмга, феодализмга қарши бўлган, демократик революцияни охирига етказиш учун курашаётган барча прогрессив ватанпарвар кучларнинг блокидан иборат бўлган миллий демократия давлатини тузиш йўли билан, деди докладчи, нокапиталистик ривожланиш йўли учун қулай шароит вужудга келтириш мумкин. Миллий демократия давлатининг диққатга сазовор хусусияти шундаки, у, мамлакатларнинг империализмга сиёсий ва иқтисодий қарамлигини йўқотувчи давлатдир, бу давлат нокапиталистик ривожланишни амалга ошириш қуроли бўлиб қолиши мумкин. Социалистик революция учун бутун шароит етилмасдан олдин ҳам нокапиталистик ривожланиш йўлига тушиб олиш мумкин.

Партия XXII съезди қабул қилган КПСС Программасида уқтириб айтиладики, эндиликда социал тараққиётнинг барча душманлари антикоммунизмнинг қора байроғи остида бирлашдилар. СССР халқлари тарихини буржуазия мақсадларини кўзлаб сохталаштириш, ленинча миллий сиёсатни сохталаштириш ҳозирги замон шароитида империализмнинг заҳарланган қуролларидан бири бўлиб қолди, — дейди ўз нутқида Қозоғистон университетининг профессори **А. Б. Турсунбоев.** Буржуа пропагандаси монополиялар манфаатини кўзлаб ва уларнинг топшириғи билан тарихни сохталаштирмоқда, совет воқелигига доир ҳар бир фактни бузиб кўрсатмоқда. Осиё, Африка ва Латин Америкаси мамлакатларидаги миллий-озодлик революцияси нотўғри талқин қилинмоқда. Шу мамлакатларнинг кўпчилигида мустамлакачиликка қарши кучлар ғалаба қилганлиги натижасида миллий буржуазия ҳукуматлари ҳокимиятни қўлга олганлигидан фойдаланиб, империалистлар бу фактни капиталистик система умуман ютиб чиқаётганлигини кўрсатувчи далил, деб кўрсатишга уринмоқдалар.

Буржуазия идеологлари Ўрта Осиё ва Қозоғистон халқларининг тарихини сохталаштириш билан бир неча ўн йиллардан бери шуғулланиб келмоқдалар. Улар гоҳ Совет Иттифоқи шаънига бутунлай туҳмат бўлган тамомила далилсиз уйдирмаларни тарқатмоқдалар, гоҳ Советлар мамлакати халқларининг экономика ва маданиятнинг ҳамма соҳаларидаги жуда катта муваффақиятларини рад қилолмай хилма-хил найранглар ишлаб чиқишга уринмоқдалар.

Антикоммунизм идеологлари СССР халқларининг тарихини сохталаштираётганликларига қарши курашни кучайтириш масаласи мамлакатимиз халқлари коммунизм қуришни авж олдириш йўлига кирган ҳозирги вақтда айниқса актуал масала бўлиб қолди. Шу сабабли, Коммунистик партия идеология фронтининг ходимлари олдига капитализм ҳимоячиларининг илм-фанга зид бўлган назарияларини фош қилишга бутун кучни сарфлашдан иборат муҳим вазифани қўйди.

К. В. Ильяшенко (Кишинев) ўз нутқини социалистик миллатларнинг ривожланиш масалаларига бағишлади. Ўз тақдирини ўзи белгилаш ҳуқуқлари партиянинг биринчи Программасида ҳамма миллатларга таъминлаб берилганлиги Россиядаги ҳамма халқларни революцион жипслаштирувчи қудратли восита бўлди.

Партия XXII съездида қабул қилинган КПССнинг учинчи Программасида уқтириб ўтилганидек, коммунистик қурилишни авж олдириш СССРдаги миллий муносабатларнинг ривожланишидаги янги босқичдир, бу босқичда миллатларнинг яқинлашуви ва уларнинг тўла бирликка эришуви янада кучаяди.

Совет республикаларида, жумладан, Молдавияда, кўпгина миллатларнинг вакиллари биргаликда яшамоқдалар ва меҳнат қилмоқдалар, икки тилни — ўз она тилларини ва миллатлараро алоқанинг энг яхши воситаси бўлган рус тилини бажонидил эгалламоқдалар. Ҳаттоки, кўп гражданлар ўз болаларини рус тилидаги мактабларда ўқитишга қарор қилдилар.

«Коммунизм қуриш авж олдирилган даврда меҳнаткашларни интернационал руҳда тарбиялаш» деган темада гапириш учун сўз Тошкент қишлоқ хўжалик институтининг доценти **Х. Расулевга** берилади.

В. И. Ленин, деди нотиқ, империализм ва пролетар революциялари давридаги халқаро коммунистик ҳаракат тажрибасини умумлаштириш асосида марксизмнинг пролетар интернационализми тўғрисидаги таълимотини янада ривожлантириб, миллий масала тўғрисидаги мунтазам илмий назарияни ва программани ишлаб чиқди.

Коммунистик жамият қуриш авж олдирилган ҳозирги даврда меҳнаткашларни интернационал руҳда тарбиялаш СССРда коммунизм қуриш тўғрисидаги умумий масаланинг бир қисмидир. Мана шу тарихий даврда мамлакатимизнинг социалистик миллатлари тобора кўпроқ яқинлашадилар, уларнинг дўстлиги мустаҳкамлана беради, Совет Иттифоқи халқларининг жаҳон социалистик системаси мамлакатларидаги меҳнаткашлар билан, ер юзидаги ҳамма халқларнинг прогрессив элементлари билан жипслиги кучая беради.

Коммунизмнинг моддий-техника базасини яратиш мамлакат халқларининг иқтисодий ҳамкорлигини тағин ҳам кўпроқ кучайтиришга олиб келади. Республикалараро хўжалик бирлашмалари тузилмоқда. Мирзачўл биргаликда ўзлаштирилаётганлиги, Бухоро—Урал газ қувури қурилаётганлиги, Қозоғистондаги қўриқ ерларнинг бутун иттифоқнинг ғалла конига айлантириш йўлида жуда катта ишлар олиб борилганлиги — мана шуларнинг ҳаммаси Совет Иттифоқидаги қардош халқларнинг ажойиб амалий ҳамкорлигини кўрсатувчи бир неча мисолдир.

Партиямиз ленинча миллий сиёсатининг жаҳоншумул-тарихий муваффақиятлари, деди Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг академиги **Т. Н. Қориниёзов,** барча совет кишиларида, айниқса чор Россиясидаги собиқ қолоқ чекка ўлканинг вакиллари бўлган бизларда қонуний фахрланиш ҳисларини туғдирмоқда.

Ўтмишда Ўрта Осиё халқларининг маданияти прогрессив илғор традицияларнинг ислом таълимотида мужассамлашган реакцион идеалистик идеология билан муросасиз кураш олиб борган шароитда яратилди. Ўша вақтдаги илғор кишилар тенг бўлмаган шароитда кураш олиб боришга мажбур бўлдилар, чунки халққа идеология таъсири ўтказишнинг ҳамма воситалари мусулмон руҳонийларининг қўлида эди. Бу эса, Ўрта Осиё халқларининг миллий маданиятини ривожлантиришга тўсқинлик қилди, уларни нодонлик ва жаҳолатда қолдирди. Ўрта Осиё Россияга қўшиб олинганлиги прогрессив аҳамиятга эга бўлди. Бунинг натижасида ўзбек, тожик, туркман, қирғиз халқлари ва бошқа халқлар, рус чоризмининг ниятига хилоф равишда илғор рус маданиятидан, унинг бой революцион традицияларидан баҳраманд бўлабошладилар.

Лекин собиқ чор Россиясидаги ҳамма халқларнинг, шу жумладан илгари қолоқ бўлиб келган халқларнинг ҳам миллий маданиятини ҳар томонлама ривожлантириш учун зарур шарт-шароит фақат Октябрь социалистик революциясининг ғалабасидан кейин вужудга келтирилди. Социалистик революциянинг таркибий қисми бўлган маданий революция илгариги қолоқ чекка ўлкаларда Коммунистик партия миллий сиёсатининг энг муҳим ғалабаларидан бири бўлди, Ильичнинг ўлмас васиятларини амалга оширишнинг ажойиб натижаси бўлди.

Озарбайжон университетининг доценти **Ф. Қосимзода** коммунизм қуриш авж олдирилган даврда Закавказьедаги социалистик миллатларнинг иқтисодий ва маданий ҳамкорлиги ҳамда янада яқинлашуви деган темада гапирди. КПСС XX, XXI ва XXII съездларининг қарорлари ленинча миллий сиёсат ва социалистик интернационализм принципларй тантанасининг янги ёрқин ифодасидир, деди нотиқ. Партия ўзининг янги Программасини қабул қилганида, барча иттифоқчи республикаларнинг ишлаб чиқарувчи кучларини юксалтиришда эришилган жуда катта ғалабаларга асосланди.

Коммунизм қурилиши авж олдирилган даврда социалистик миллатларнинг маънавий яқинлашуви кучая беради, уларнинг маданиятлари ўса беради ва бир-бирини бойита беради. Коммунизмга муваффақиятли равишда бора берганимиз сари халқларнинг ленинча дўстлиги тағин ҳам кўпроқ мустаҳкамлана беради ва социалистик миллатларнинг тўла бирлигига эришишга олиб келади.

Докладларни муҳокама қилиш тамом бўлди. Тарих секциясининг раҳбари — Тошкент олий партия мактабининг профессори **К. Е. Житов,** экономика секциясининг раҳбари — Тошкент молия-иқтисод институтининг профессори **О. М. Аминов,** философия ва ҳуқуқ секциясининг раҳбари — Тожикистон университетининг профессори **С. А. Ражабов** сўзга чиқиб, секцияларнинг иш якунларини, уларнинг мажлисларида қабул қилинган тавсияномаларни айтиб бердилар.

СССР олий ва ўрта махсус таълим министри **В. П. Елютин** конференция ишига якун ясади.

Олий ўқув юртлариаро Бутуниттифоқ илмий конференция қатнашчилари Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетига, КПСС Марказий Комитетининг Биринчи секретари ўртоқ Н. С. Хрушчевга ёзилган табрикномани ғоят баланд руҳ билан қабул қилдилар.

КПСС Марказий Комитети Президиумининг аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари **Ш. Р. Рашидов** олимларга конференция ишида актив қатнашганликлари учун ташаккур айтди, уларга сиҳат-саломатлик, социалистик Ватаннинг бахт-саодати йўлида, коммунизм тантанаси йўлида қилаётган меҳнатларида катта муваффақиятлар тилади.

Қ. УЗОҚОВ, Ю. КУКАРКИН, Г. ЛИПШИЦ, Е. МАЙОРОВ.
Ўзбекистон Телеграф агентлигининг мухбирлари.

ПЕШҚАДАМЛАРГА ОФАРИН!

Янгиер районидаги «Коммунизм» колхозининг пиллачилари бу йилги қурт боқиш мавсумида ҳаммага ўрнак бўлмоқдалар. Куни кеча улар давлатга пилла сотиш юзасидан берилган йиллик планни шараф билан бажарганликлари ҳақида рапорт бердилар. Давлатга ҳаммаси бўлиб 3700 килограммдан ортиқроқ аъло сифатли пилла сотилди. 74 қути ипак қуртининг ҳар қутисидан ўрта ҳисобда 50 килограммдан пилла ҳосили олинди.

«Коммунизм» колхозининг йиллик планни областда энг биринчилар қаторида бажариши бечиз эмас. Чунки бу хўжаликда ўз касбини жонидан севувчи, меҳнатга чинакам муҳаббат қўйган ажойиб, пешқадам пиллачилар бор. Мана ўртоқ Раҳбарой Мамировани олиб кўрайлик. У йил сайин катта ютуқларни қўлга киритиб келаяпти. Ўтган йили Раҳбарой 170 килограмм аъло сифатли пилла етиштирган эди. Бу хизматини эътиборга олиб колхоз правлениеси уни Москвага — Бутуниттифоқ халқ хўжалиги ютуқлари виставкасига юборди. Раҳбаройнинг бу йилги эришган ютуқлари, айниқса, диққатга сазовордир. Унинг бир ўзи 3 қути ипак қуртини боқди, 23 кун деганда давлатга пилла топширди. Ҳозиргача у топширган пилла 250 килограммдан ошиб қолди. Раҳбарой мавсум охирига қадар ҳар қути ипак қуртидан олинадиган ҳосилни 130 килограммга етказишга қатъий аҳд қилган.

Колхозда бундай пешқадам пиллачилар кўплаб топилади. С. Эшназарова, Г. Юсупов, Э. Турсунова, Ҳ. Қаршиев, З. Ҳамидова, Ҳ. Бобоқулова сингари ўртоқлар ҳозиргача ҳар қути ипак қуртидан 110—120 килограммдан пилла олдилар. Колхоз ипакчилари пилла тайёрлаш йиллик планини 200 процентга етказиш учун шу кунларда давлатга пилла топширишни қизғин давом эттирмоқдалар.

Офарин сизларга, пешқадам пиллачилар!

Ш. ШОРАҲМЕДОВ.

Суратда: ўртоқ Раҳбарой Мамирова етилган дасталардаги пиллаларни териб олмоқда.

Автор фотоси.

ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИ ИШЛАРИ КУНДАЛИГИ

ПИЛЛАЧИЛАРИМИЗНИНГ ШАРАФЛИ БУРЧИ

Бу йил областимиз пиллачилари мамлакатга 1260 тонна пилла етказиб бериш мажбуриятини олганлар. Улар об-ҳаво ва барг танқислиги соҳасидаги қийинчиликларни енгиб, мўл ҳосил етиштирдилар. Ҳозир пиллачиликда муҳим давр бошланди: илғор колхоз ва совхозлар пилла ҳосилини териб, давлатга топширишни бошлаб юбордилар.

Калинин, Оржоникидзе ва бошқа бир қатор районларда пилла тайёрлаш ва давлатга топшириш тез суръатлар билан бормоқда. Ҳозирга қадар область колхоз ва совхозларида 200 дан ортиқ пиллачилик звенолари ўз мажбуриятларини шараф билан бажардилар ва ҳар қути қурт уруғидан 85—100 килограммдан пилла топширдилар.

Ана шу илғорлардан ўрнак олиб, ҳамма ерда пилла ҳосилини териш ва давлатга топширишни намунали йўлга қўйиш керак. Ҳисоблашлар шуни кўрсатадики, ҳар қути қурт уруғидан ўртача 70—75 килограммдан ҳосил олинса, область колхоз ва совхозлари ўз олдиларига қўйилган вазифанинг уддасидан чиқа оладилар. Ҳамма гап пилла қуртларини меҳр билан парвариш қилиш, қуртни озиқлантиришни тўғри ўтказиш, хоналарни нормал иссиқликда сақлашда қолган.

Ҳозирги пайтда кўп хўжаликлардаги пилла қурти бешинчи ёшда ва пилла ўрамоқда. Демак, бу маҳалда барг кўп талаб қилинади. Пилла қуртларини етарли миқдорда барг билан таъминлаб, баҳорги биринчи қурт боқиш ҳисобига олинган социалистик мажбуриятни бажариш учун барча имкониятларни ишга солиш лозим. Хоналарнинг ҳароратини 23—24 даража иссиқликда бўлишини таъминлаётган хўжаликлар жуда тўғри иш қилмоқдалар. Ҳарорат пасайиб кетса пилла қуртини боқиш чўзилиб кетади, натижада ортиқча барг сарф қилинади, пилланинг сифати ҳам пасаяди.

Дасталарни тайёрлаш ва уни ўз вақтида қўйишга алоҳида аҳамият бериш керак.

Бир қатор районларнинг пиллачилари тайёрлов пунктларининг ходимларига баъзибир эътирозларни билдирмоқдалар. Чунки кўпгина тайёрлов пунктлари янги пилла ҳосилини қабул қилиб олишга тўла тайёр эмас. Тарозиларнинг етишмаслиги, малакали қабул қилувчиларнинг йўқлиги туфайли колхоз ва совхозлардан қабул қилиб олинган пиллалар узоқ вақт қуёшда туриб қолмоқда.

Бир қатор тайёрлов пунктларида эса пилланинг сифати ҳеч бир асоссиз пасайтириб кўрсатилаётир. Масалан, Оржоникидзе районидаги Қибрай тайёрлов пунктида (мудири ўртоқ Валиев) колхозлардан келтирилган 20 тонна пилланинг 12 проценти сортини анча пасайтириб қабул қилиб олинган. Бекобод, Калинин, Чиноз, Сирдарё ва бошқа тайёрлов пунктларида ҳам ана шундай камчиликларга йўл қўйилмоқда.

Пахта ва луб тайёрлаш область трестининг раҳбарлари жойлардан келаётган бундай сигналларга етарли эътибор беришлари ва тайёрлов пунктларида қатъий тартиб ўрнатиш учун зарур чоралар кўришлари лозим.

САБЗАВОТЧИЛАР ДАЛАСИДА

Абдулла Иноятов бошчилик қилаётган бригада аъзоларининг бу йилги ҳаракати яна ҳам бошқача. Улар ҳар гектар ердан 20 тоннадан картошка, 25 тоннадан карам, 50 тоннадан помидор, 12 тоннадан узум ҳосили етиштириш учун курашмоқдалар.

Бу соҳада дастлабки ишлар қилинди. Эртаги экилган картошка бир текис униб чиқди, кузда сепилган нўш пиёзлар шу кунларда шаҳар меҳнаткашларига етказиб берилмоқда. Шунингдек картошка, карам, помидорга сув берилиб, дастлабки культивация тугалланди. Эртаги бодринг, қовун-тарвузларни ҳам экилиб бўлди.

Бригадада асосий ишлар механизация ёрдамида бажарилади. Механизатор З. Турғунов универсал «ДТ-24» трактори билан ерларни текислади, ариқ олди, экди ва ҳозир ўзи культивация қилаяпти, қанчадан-қанча ишчи кучини тежашга ёрдам бермоқда.

Бригада аъзолари пилла қурти боқиш учун ҳам яхши тайёргарлик кўрдилар. Улар етарли тут кўчатлари ўстириб, уни парвариш қилдилар.

— Ўтган йили, — дейди бригада бошлиғи ўртоқ А. Иноятов, пилла тайёрлаш планини 126 процент бажарган эдик. Бу йил 12 қути қурт уруғи боқиб, унинг ҳар қутисидан 80 килограммдан пилла топшириш мажбуриятини олган эдик. Ҳозир дастлабки пилла ҳосилини топширабошладик.

А. МИРЗААҲМЕДОВ,
Калинин районидаги «Ўзбекистон» колхози.

Бир дарахтда ўн хил олма

Бу олма бошқаларидан фарқ қилади. Унинг гуллари ҳар хил—анча каттароқ ва майда, оқ ва қизил. У бир туп дарахт эмас, худди олмазор боғга ўхшайди. Унда бир вақтнинг ўзида олмаларнинг ўндан ортиқ нави: белий налив, пармен зимний, симиренко ва бошқалар ўсади.

Бу ажойиб олмани Майкопдаги 3-ўрта мактаб ўқитувчиси, ҳаваскор боғбон Губин яратди. У каттагина камҳосил дарахтнинг шохчаларига танланган навларнинг қаламчасини пайванд қилди. Қаламча қилинган шохлардан янги шохчалар чиқди.

Навлар шундай танландики, бу дарахтдан ҳосилни июль ойининг ўрталаридан декабрнинг бошларигача олиб туриш мумкин. (АПН).

РАҲБАР КЎП-У ИШДА УНУМ ЙЎҚ

Ари уяларида нар арилар кўп бўлса асалнинг баракаси бўлмайди. Чунки, нар арилар ҳечқандай меҳнат қилмайдилар-у, лекин ишчи ариларининг тиним билмай тўплаган асалига теппа-тенг шерик бўлаберадилар. Оққўрғон районидаги «XXII партсъезд» колхозида ҳам қиладиган ишининг тайини бўлмаган, йиллик даромад тақсимотида ҳозиру-нозир бўладиганлар кўпайиб кетган. Келинг, «иш деса оғрийди ошиқ-мошиғим, ош деса тайёр катта қошиғим» дейдиган ана шу маъмурий ходимларнинг қиладиган ишлари билан танишайлик.

Колхознинг бухгалтериясида катта бир дафтар сақланади. Ана шу дафтарни варақлар экансиз, маъмурий ходимлар рўйхати, бухгалтерия ходимларининг рўйхати деган пунктларга кўзингиз тушади. Энг охирига бориб механизатор ва колхоз аъзоларининг фамилияларини ўқийсиз.

Хўжалик дафтарининг бошидан жой олган маъмурий ходимлар рўйхати колхознинг раисидан бошланиб, 71-рақам билан тамомланади. Бу деган сўз маъмурий ходимлар 71 кишидан иборат демакдир.

Ўртоқ Қўшмирза Парпиев колхоз раисининг чорвачилик бўйича муовини ҳисобланадилар. Бу киши чорва молларига мустаҳкам озуқа базаси яратиш ҳамда мўл-кўл чорва маҳсулотлари тайёрлашга жавоб берадилар. Ўртоқ Қўшмирза Парпиев ўз вазифасига масъулиятни ҳис этган ҳолда қараяптими? У, халққа кўпроқ гўшт, сут етказиб бериш ҳақида чинакамига ўйлаяптими? Афсуски йўқ! Қуйидаги мисол фикримизнинг далили бўлаолади.

Ўтган йили 139 гектар ерга силосбоп ҳосил олиш учун маккажўхори экилди. Ана шу ердаги экинга ишлов бериш учун алоҳида кишилар ажратилди. Механизация билан таъминланди. Лекин иш бошидан пухта қилинмади. Маккажўхорига агротехника қоидаларига риоя қилган ҳолда ишлов берилмади. Натижада у бегона ўтлар ичида қолиб кетди. Ўртоқ Қўшмирза Парпиев ҳам, колхознинг иккала фермасининг мудирлари ҳам ундоқ қилиб ташлаймиз, бундоқ қилиб ташлаймиз, деб дўппини чеккаларига қўйиб юрабердилар. Колхоз раиси ўринбосарига ишонди, ўринбосар эса ферма мудирларига ишониб, ўзлари сояпарвар бўлиб қолдилар. Оқибатда нима бўлди денг? 139 гектар ернинг ҳар гектаридан 88 центнердан силосбоп ҳосил олинди, холос. Тайёрланган силос молларга етмади, сут камайиб кетди. Ўтган йили ҳар 100 гектар ҳайдаладиган ер ҳисобига тирик вазнда атиги 17 центнердан гўшт тайёрланди. Колхоз раисининг ишончли ўринбосари дўндириб қўйган иш мана шулардан иборат бўлди. Қолган икки ферма мудирининг «хизмати» Парпиевнинг «хизмати»дан ортиқ эмас.

Колхоз бухгалтериясида тоғни урса талқон қиладиган 9 азамат ўтирипти. Улар нима иш қилади дейсизми? Иш кўп. Ҳаммаси ҳам «масъулиятли» постларни эгаллаб олганлар. Бири бош бухгалтер, иккинчиси унга ёрдамчи. Чорва бухгалтери, механизация бухгалтери, колхозчиларнинг меҳнат кунларини ҳисоб-китоб қилиш бухгалтери, кўйингчи колхоз бухгалтерияси бир неча ички бухгалтерияларга бўлиб юборилган. Ана шу ички бухгалтерияларнинг ҳар бирига икки-уч киши ўрнашиб олган.

Хирмонлар кўтарилиб, тақсимот давридагина бу азаматлар яшин тезлигида «ишга тушадилар». Қисқа вақт ичида ҳисоб-китобни қилиб ташлайдилар-да, бизга иш чўт эмас, деб юраберадилар. Мана, фактларга мурожаат қилайлик:

Ўтган хўжалик йилида пахта ва чорвачиликдан 1 миллион 40 минг сўм даромад қилинди. Мана шу даромадни бунёдга келтириш учун 69 механизатор ёз бўйи тер тўкиб ҳалол меҳнат қилди. Лекин йил охирига келиб 69 механизаторнинг олган иш ҳақи 41.470 сўмни ташкил қилган бўлса, маъмурий ходимларнинг олган иш ҳақи 44 минг 25 сўмдан иборат бўлди.

Шуниси ачинарлики, айрим механизаторларнинг олган иш ҳақлари ҳар ойда 40 сўмданга тўғри келади. Колхознинг табелчиси ўртоқ И. Мусоқовга эса ҳар ойда 65 сўмдан ҳақ тўланган. Бу аҳволни қандай баҳолаш мумкин. Ахир механизатор ер ҳайдаса, чигит экса, ғўзани парвариш қилса, етиштирилган ҳосилни териб ҳам олса-ю, эрталаб бир кўриниб, кечқурун маълумот топширишдан нарига ўтмаган табелчига қараганда кам ҳақ олса! Ҳа, колхоз раҳбарлари йўқдан бор қилиб бойлик яратаётган механизатор ва деҳқонларнинг қадрига етмаётирлар. Улар халқ бойлигини тинмай кўпайтираётган колхоз механизаторларининг моддий манфаатдорлигини ошириш учун ҳаракат қилмаётирлар. Хўжалик экономикасини кўтариш ҳақида бош қотирганларида эди, колхоз қоровулининг ойлик иш ҳақи далада бевосита меҳнат қилиб бойлик яратган кишиларнинг ойлик иш ҳақига нисбатан анча кўп. Наҳотки, деҳқон қоровулдан кам меҳнат қилса? Колхоз раҳбарларининг ана шундай нўноқлик билан иш олиб боришлари натижасида 1.762 гектар ернинг ҳар гектаридан 16,8 центнердан ҳосил олинди, холос. Сут ва гўштнинг эса баракаси учиб кетди.

Бу йил колхоз меҳнаткашларининг олдида ҳар гектар ердан 21 центнердан «оқ олтин» олиш вазифаси турипти. Бунинг учун астойдил меҳнат қилиш керак. Лекин колхоз раҳбарлари ўтган йили йўл қўйилган камчиликлардан ҳанузгача тегишли хулоса чиқариб олганлари йўқ. Ҳар 10 кишига биттадан раҳбар тўғри келса ҳам ишнинг унуми бўлмаяпти. Чигит экиш 28 мартда бошланиб 28 апрелда аранг тугалланди. Бунинг устига кузда шудгор қилинмаган 200 гектарга яқин ер ҳайдаб экилди. Мўл ҳосилнинг тақдирини ҳал қилувчи механизаторларга етарли шароит яратиб берилмаган. Натижада 26 агрегатдан 12 таси ишламаяпти. Униб чиққан кўчатларни ўт босиб ётипти. Колхоз раҳбарлари ана шу камчиликларнинг олдини олиш ҳақида қайғирмаяптилар.

Етти йилликнинг тўртинчи йилида бу колхоз раҳбарлари штатдаги маъмурий ходимларни қайта кўриб чиқиб, ортиқча ходимларни қисқартириб далага чиқармасалар, механизатор ва деҳқонларнинг моддий манфаатдорлигини ошириш ҳақида яхшилаб ўйламасалар хўжаликни қолоқликдан олиб чиқолмайдилар.

С. ШОКАРИМОВ.
«Тошкент ҳақиқати»нинг мухбири.

«Иш деса огрийди ошиқ-мошиғим, ош деса тайёрдир катта қошиғим».

М. Воробейчиков чизган расм.

ҒАЛАБА БАЙРАМИ ШАРАФИГА

МОСКВА, 9 май. (ТАСС). Бугун Союзлар уйининг Колонна залида фашистлар Германияси устидан ғалаба қозонилган куннинг ўн етти йиллигига бағишланган тантанали кеча бўлиб ўтди.

Президиум столи ёнида Совет Иттифоқининг маршаллари, қўшин турларининг маршаллари, генераллар ва адмираллар, партия ва совет жамоатчилигининг вакиллари ўтирибдилар.

Тантанали кеча иштирокчилари Н. С. Хрушчев бошчилигидаги КПСС Марказий Комитети Президиумини баланд руҳ билан фахрий президиумга сайладилар.

Музика садолари остида жанговар байроқлар саҳнага олиб чиқилади. Совет жангчилари шу жанговар байроқлар остида қаҳрамонларча жанг қилган ва душман устидан ғалаба қозонган эдилар.

Тантанали кечани Совет Иттифоқи маршали В. Д. Соколовский очди.

— Шу тарихий кунда, — деди у, — совет халқи ва бутун прогрессив инсоният Совет Армиясининг ва Ҳарбий Денгиз Флотининг тарих олдида кўрсатган ажойиб хизматларини ҳурмат билан эслайди. Партия теварагига мустаҳкам жипслашган СССР халқларининг Ватанга оташин, чексиз муҳаббати ва мустаҳкам ғоявий уюшқоқлиги, матонати ва мардлиги гитлерчилар Германиясини тормор келтиришни таъминлаган энг асосий куч бўлди.

Бизнинг халқимиз ҳамиша тинчликсевар халқ бўлиб келди, деб сўзини давом эттирди маршал. Халқимиз мустаҳкам тинчликни астойдил истайди.

Уруш оловини ёқувчиларнинг йўлини ўз вақтида тўсиш учун қатъий ва оммавий ҳаракат қилиш керак. СССР ва бутун социалистик лагерь куч-қудратининг ўсиши агрессив кучларнинг уруш бошлаб юбориш йўлидаги уринишларини тўхтатиб турган ҳал қилувчи омилдир. Империалистларнинг авантюраси жазосиз қолиши мумкин бўлган вақтлар ўтиб кетди. Биз улуғ ғалабанинг ўн етти йиллигини нишонлар эканмиз, азиз Ватанимиз ҳозир ҳар қачонгидан кўра ҳам кучли эканлигини ва олға қараб, асл мақсадимиз коммунизм сари ғолибона ҳаракатимизни ҳеч нарса тўхтата олмаслигини биламиз.

Кечада Совет Иттифоқи Қаҳрамони отставкадаги артиллерия генерал-полковниги Н. М. Хлебников, Совет Иттифоқи Қаҳрамонлари Н. В. Попова ва В. В. Павлов, И. И. Бочарев, шунингдек запасдаги полковник И. Ф. Хомич Улуғ Ватан уруши йилларида жангчиларимизнинг ўлмас жасоратлари тўғрисидаги эсдаликларини сўзлаб бердилар.

КПСС Москва шаҳар комитетининг секретари А. Е. Бирюков тантанали кеча иштирокчиларини ва улар орқали уруш ветеранларини ва Совет Армиясининг жангчиларини табриклаб нутқ сўзлади.

Кеча иштирокчилари баланд руҳ билан КПСС Марказий Комитетига табрикнома қабул қилдилар.

* * *

Ғалаба байрамини нишонлаш юзасидан 9 майда Ватанимиз пойтахти Москва тўплардан бир йўла йигирма марта ўқ узиб салют берди. Иттифоқчи республикаларнинг пойтахтларида, қаҳрамон шаҳарлар — Ленинград, Волгоград, Севастополь ва Одессада ҳам салют берилди. (ТАСС).

* * *

Ўзбекистон шаҳар ва қишлоқларининг меҳнаткашлари фашистлар Германияси устидан қозонилган ғалаба кунининг ўн етти йиллигини бутун мамлакат билан биргаликда тантанали равишда нишонлади.

Тошкент, Самарқанд, Нукус, Фарғона ва республиканинг бошқа шаҳарларидаги клубларда, маданият уйлари ва саройларида Ғалаба кунига бағишлаб тантанали йиғилишлар ва кечалар ўтказилди.

Тошкентдаги саноат корхоналарининг цехларида, шаҳар лекторийларида лекция ва суҳбатлар ўтказилди. Улуғ Ватан уруши қатнашчилари билан учрашувлар уюштирилди.

ДОСААФ умумхалқ байрамига бағишлаб спортнинг ҳар хил техника турлари бўйича мусобақалар ўтказди. Ғалаба куни арафасида Тошкент — Самарқанд — Тошкент маршрути бўйича мотоцикллар пойгаси уюштирилди.

Меҳнаткашлар коллективларининг кўплаб делегациялари Ватан учун олиб борилган жангларда ҳалок бўлган жангчиларнинг буюк жасоратини ҳурмат билан эслаб, 9 майда қаҳрамонларнинг ҳайкаллари ёнига келдилар ва гулчамбарлар қўйдилар. (ЎзТАГ).

БОСИЛМАГАН ХАБАРЛАР ИЗИДАН

Меҳнаткашлар талаби қондирилди

«Октябрь районидаги «Пахта» маҳалласи аҳолисининг Комсомол майдонидан Абдулла Набиев кўчасигача қатнаётган автобус маршрутини «Пахта» маҳалласигача узайтириш тўғрисидаги илтимосини шаҳар автобуслар тресті кўп вақтдан бери қондирмаётгани тўғрисида редакцияга ҳақли шикоят қилинган. Маршрутни узайтириш имконияти бўлмагани учун бу масала анча кечикди.

Яқинда меҳнаткашлар талаби қондирилди, 40-автобус «Пахта» маҳалласигача қатнайдиган бўлди. Бу маршрутда автобуслар сони кўпайтирилиб, интервали эскича 4 минутлигича сақланиб қолди.

М. ЗДРАЙКОВСКАЯ.
Шаҳар автобуслар трестининг бошлиғи».

— Олинг шуни, ёзбопи шойи-атлас-да, — дейди сотувчи Муаттар Юнусий харидорларга кўйлаклик танлашда ёрдам бериб. Тошкентдаги газмоллар билан савдо қилувчи 65-комсомол магазинида харидорларга намунали хизмат қилувчи, хушмуомала савдо ходимлари ишлашади. Улар магазинда ойлик планни доимо 110—120 процент қилиб ошириб бажаришга катта ҳисса қўшишмоқда. Шу кунларда бу ерга келган киши ёз мавсуми учун хилма-хил чиройли ва нафис газмолларни сотиб олиши мумкин.

Ш. Исроилов фотоси.

Ашула байрамига тайёргарлик

Яқинда Тошкентда ашула байрами ўтказилади. Шу муносабат билан Октябрь район партия комитетида район партия, комсомол, касаба союз ташкилотлари раҳбар ходимларининг йиғилиши бўлиб ўтди. Йиғилишда район ашула байрамини пухта тайёргарлик билан кутиб олиш ва уни Пушкин номли маданият ва истироҳат паркида ўтказишга қарор қилинди.

Ашула байрамига райондаги кўпгина бадиий ҳаваскорлик коллективлари иштирок этадилар. Крупская номли мактабгача тарбия техникумининг Д. А. Индувская раҳбарлигидаги 90 кишилик, маданий-оқартув техникумининг М. Умаров раҳбарлигидаги 100 кишилик, шунингдек темир йўл ҳунар мактабининг хор коллективи, Клара Цеткин номли фабриканинг ҳаваскор хотин-қизлар хор группаси ашула байрамига қизғин тайёргарлик кўрмоқдалар. Улар ўз репертуарларини ўзбек, рус ва бошқа халқлар ашула, рақс номерлари билан бойитмоқдалар.

Н. ИНОҚОВ.

Тошкент янгиликлари

Студентлар ташаббуси

Низомий номли Тошкент педагогика институти тарих-филология факультетининг IV-курс студентлари М. Хасанбоев Н. Холмуродов, Т. Номозбоевлар ажойиб ташаббус бошладилар. Улар тарих тўгарагига қатнашиб, тайёрлаган илмий ишлари асосида қишлоқ меҳнаткашларига лекциялар ўқишга қарор қилдилар. Тошкент область комсомол комитети студентларнинг бу ташаббусини қўллаб-қувватлади.

М. Хасанбоевнинг Янгийўл районидаги «Ленинизм», Карл Маркс номли колхозларда, Янгиердаги «Фарҳод» совхози бўлимларида «Берлин масаласи» темасида, Н. Холмуродовнинг Бўстонлиқ, Пискент районларининг бир қатор колхозларида «НАТО—тинчлик душмани» деган темада, Т. Намозбоевнинг Гулистон районидаги 2-механизация мактабида, 1 ва 12-ўнбир йиллик мактабларда, ўқитувчилар тайёрлов курсида «Партия XXII съезди ва тинч-тотув яшаш масаласи» деган темаларда ўқиган лекциялари ҳаммага манзур бўлди.

Яхши ташаббус студентларда катта қизиқиш уйғотди. Ҳозир тарих-филология факультетининг ўзида ихтиёрий равишда лекция пропагандасида қатнашаётган студентлар сони 40 дан ошиб кетди.

М. ҒИЁСОВ.

Ҳуқуқ билимлари маданият университети

Октябрь район партия комитети, сиёсий ва илмий билимларни тарқатувчи жамиятнинг район бўлими ва Ўзбекистон ССР Фанлар академияси фалсафа ва ҳуқуқ институти коллективининг ташуббуси билан «8 Март» каштачилик фабрикаси ишчилари учун ҳуқуқ билимлари маданият университети очилди. Университет машғулотлари ойида икки марта ўтказилади. Институт илмий ходимлари фабрика ишчилари учун давлат ва ҳуқуқ масалалари бўйича лекциялар ўқийдилар. Шунингдек университет тингловчилари учун бир неча марта савол-жавоб кечалари ўтказиш ҳам планлаштирилди.

Биринчи машғулотда 300 дан ортиқ тингловчи қатнашди. Улар Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг корреспондент аъзоси профессор О. Эшоновнинг «Пролетариат диктатураси давлатининг умумхалқ давлатига ўсиб ўтиши» темасидаги лекциясини мароқ билан тингладилар.

У. ЧОРИЁРОВ.

Илмий конференция

Тошкент Давлат медицина институтида студентларнинг XXI илмий конференцияси бўлиб ўтди. Конференцияда 200 дан ортиқ студент қатнашди. Ижтимоий фанлар секцияларида студентлардан Д. Хўжаева, А. Зокирхўжаева, Х. Сейдаметова ларнинг КПССнинг XXII съезди ва мамлакатда коммунизм қуриш давридаги иқтисодий вазифалар ҳақида қилган докладлари қизиқарли бўлди. Шунингдек, педиатрия секциясида ҳам 25 та мазмунли доклад тингланди. Конференцияда ҳаммаси бўлиб илмий темадаги 154 доклад эшитилиб, муҳокама қилинди.

А. КИМ.

Чет элларда нима гап

Г. С. ТИТОВ АҚШДА

САН-ФРАНЦИСКО, 9 май. ТАСС мухбири **В. Вашедченко** хабар беради:

Сан-Францисконинг меҳмондўст халқи СССР космонавт учувчиси Г. С. Титовни зўр самимият ва хушнудлик билан кутиб олмоқда. Кеча Г. С. Титов савдо-саноат доираларининг клуби «Коммонуэлс клаб оф Калифорния»да берилган зиёфатда сўзга чиқди. Совет космонавтининг сўзини эшитиш учун Сан-Францисконинг таниқли саноатчилари, молиячилари, бизнесменлари, жамоат ва сиёсий арбобларидан беш юздан ортиқ киши келди.

Г. С. Титовнинг нутқи ва унинг саволларга берган жавоблари зўр эътибор билан тингланди.

Сан-Францисконинг оддий кишилари Г. С. Титовни ажойиб иззат-икром билан кутиб олдилар. Уларнинг шаҳрига совет космонавти келиши муносабати билан махсус комитет тузилди. Комитетга касаба союзлар, студентларнинг, тинчлик учун курашаётган ташкилотларнинг, хотин-қизлар ва квакерлар ташкилотларининг вакиллари, Сан-Францискодаги рус жамоасининг намояндалари аъзо бўлиб кирдилар. Улар Г. С. Титовни ўзлари билан учрашишга таклиф қилдилар. Бу учрашув «Флэрмонт» меҳмонхонасининг олти юздан ошиқ киши тўпланган катта залида бўлиб ўтди. Тўпланган кишилар Г. С. Титовга кўпгина гулдаста тутдилар.

— Биз сизларни, деди совет меҳмонини кутиб олувчи комитетнинг раиси Клоук хоним Г. С. Титовга ва унинг рафиқасига қараб, — янги жамиятнинг, социализм дунёсининг вакиллари бўлган ажойиб кишилар сифатида кутиб олмоқдамиз.

Герман Титовни Сан-Францискодаги Америка — Совет институти кенгашининг аъзоси доктор К. Гудлетт, машҳур жамоат арбоби профессор Арнаутов ва бошқа кишилар табриклади.

Бутун дунё ёшлари, деб Г. С. Титовни ишонтирди Сан-Франциско коллежининг студенти Ада Хилли, тинчлик бўлишини сидқидилдан истайди. Биз тинчлик учун курашмоқдамиз, Сизга ва Сизнинг ҳукуматингизга космосни ўзлаштиришда янги ютуқлар тилаймиз.

Сизларнинг космосдаги муваффақиятларингиз, деди Титовга қараб Калифорния университетининг студенти Кеннет Клоук, — умумий тинчлик учун курашимизга қўшилган муҳим ҳиссадир. Тинчлик учун, қуролсизланиш учун, тинч-тотув яшаш учун курашаётганлигингиз боисидан биз Сизни ва Сизнинг мамлакатингизни қутламоқдамиз. Сан-Франциско студентлари Сизга тинчлик ва дўстлик пайғоми йўллайдилар.

Американинг машҳур касаба союз арбоби Гарри Брижес Г. С. Титовни Америка касаба союз ҳаракати номидан табриклади Иккала мамлакатимизга ҳамжиҳатлик керак, деди Брижес,—ҳамжиҳатликка нечоғлиқ тез эришилса, шунчалик соз бўлади. Сизнинг бу ерга келишингиз ана шунга ёрдам беради.

Тинчлик учун халқаро ҳаракатнинг актив арбоби Холлэнд Робертс Калифорния штатининг губернатори Брауннинг Г. С. Титовга юборган табрик телеграммасини ўқиб эшиттирди.

Г. С. Титов бениҳоя зўр илтифот билан самимий кутиб олганликлари учун, тинчлик ҳақидаги ғамхўрликлари учун, Совет Иттифоқи шаънига айтган яхши сўзлари учун Сан-Франциско аҳолисига чин кўнгилдан миннатдорчилик билдирди. Г. С. Титов уларга Совет Иттифоқидаги тинч қурилишдан иборат улуғвор планлар ҳақида сўзлаб берди.

Г. С. Титов кун бўйи шаҳар билан танишишни давом эттирди. У, яхтада кўркам Сан-Франциско қўлтиғи бўйлаб сайр қилди. Шаҳар аҳолиси уни ҳамма жойда чин кўнгилдан самимий табриклади.

Г. С. Титов рафиқаси билан бирга ярим соатлик программада телевидение орқали ҳам нутқ сўзлади. Бу программани 189 та станция олиб кўрсатди.

Кечқурун унинг шарафига зиёфат берилди.

Г. С. Титов 8 май куни кечқурун самолётда Нью-Йоркка жўнаб кетди.

Прагада ҳарбий парад

ПРАГА, 9 май. (ТАСС). Бугун чехословак халқи Совет Армияси ўз Ватанини фашизм асоратидан озод қилган куннинг 17 йиллигини нишонламоқда. Байрам муносабати билан Прагадаги Летне майдонида ҳарбий парад бўлди.

Парадда Чехословакия Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари, Чехословакия Социалистик Республикасининг президенти Антонин Новотний, ҳукумат раиси Вильям Широкий, Миллат мажлисининг раиси Зденек Фирлингер ҳамда Чехословакия Социалистик Республикасининг бошқа раҳбар арбоблари ҳозир бўлдилар. КПСС Марказий Комитетининг секретари Л. Ф. Ильичев бошлиқ КПСС партия ходимлари делегациясининг аъзолари, Совет Иттифоқининг Чехословакиядаги элчиси М. В. Зимянин ва Прагадаги дипломатик корпуснинг бошқа аъзолари ҳам шу ерда ҳозир эдилар. Летне майдонидаги тантаналарда Прага меҳнаткашларидан бир неча минг киши қатнашди.

Занзибардаги аҳвол

ЛОНДОН, 9 май. (ТАСС). Англия ҳукумати Занзибарнинг конституцион тузилиши тўғрисидаги Лондон конференциясини барбод қилганидан кейин, Англиянинг ана шу протекторатида ғоят кескин вазият вужудга келди.

Англиянинг мустамлакачи маъмурлари миллий озодлик ҳаракатини бостиришга интилиб, Занзибарнинг ватанпарвар кучларига қарши репрессияларни авж олдириб юбордилар. Рейтер агентлиги мухбирининг хабар беришича, Занзибар шаҳрининг маъмурий марказидаги кўчаларда полициячилар билан мустамлакачи қўшинларнинг солдатлари соқчилик қилиб юрибди.

Националистик партиянинг бош секретари Абдураҳмон Муҳаммад билан бошқа ўнта сиёсий арбобнинг кетидан яна кўп кишилар қамоққа олинди. Полиция вакили шаҳарда фавқулодда аҳвол жорий қиламан, деб дўқ урмоқда.

Оролнинг ерли аҳолиси қамоққа олинган кишиларни ҳимоя қилишга отланиб, уларнинг дарҳол бўшатилишини талаб қилмоқда. Занзибар шаҳридаги кварталларнинг кўпчилигида ватанпарварлик чақириқлари ҳамда сиёсий арбобларни озод қилиш ҳақидаги талаблардан иборат варақалар ёпиштириб қўйилди.

Португалияда кураш кучайиб кетди

ПАРИЖ, 9 май. (ТАСС). Полиция репрессияларига ва тақиқлашларига қарамай, Португалия халқи иккинчи жаҳон уруши тамом бўлган кунни нишонламоқда. 8 майдан анча олдин Португалиянинг бир қанча шаҳарларида варақалар тарқатилди. Бу варақаларда меҳнаткашлар шу кун шарафига намойиш ўтказишга ҳамда «нон, озодлик ва Анголадаги мустамлакачилик урушини тўхтатиш» талабларини қўйишга даъват қилинди.

Кеча Лиссабоннинг қоқ марказида кўп кишилик намойиш бўлди. Намойиш қатнашчилари билан полиция ўртасида тўқнашув бўлиб ўтди. Франс Пресс агентлигининг айтишига қараганда, Салазар ҳукуматининг полицияси кўздан ёш оқизадиган газ сочиб ва ўқлар отиб, намойишчилардан шафқатсиз ўч олган. Кеча кечқурун шаҳар кўчаларида пулемёт ва милтиқлар отилиб турди. Лиссабондан олинган хабарда айтилишича, намойиш қатнашчиларидан 9 киши ярадор қилинган ва бир киши ўлдирилган.

* * *

ЛОНДОН, 9 май. (ТАСС). Салазар ҳукумати меҳнаткашларнинг намойишини ўтказмасликка ҳаракат қилиб, мамлакатдаги полицияларнинг ҳаммасини сафарбар қилди, дейилади «Таймс» газетаси мухбирининг Лиссабондан юборган хабарида. Қуролли полициялар Лиссабоннинг энг муҳим жойларига келтириб қўйилди, махсус отрядлар докларни қўриқлаб турди, намойишчилар устига бўялган сувлар сепиб, уларни тарқатмоқ учун ёнғин машиналари ҳамма жойда тайёр бўлиб турди.

* * *

ПАРИЖ, 9 май. (ТАСС). Франс Пресс агентлигининг мухбири Лиссабондан хабар беради: Португалия студентлари сиёсий курашга актив қўшилмоқдалар. Кеча улар Португалия маориф министрининг Коимбра студентлари уюшмасининг бюросини тарқатиш тўғрисидаги қарорига норозилик билдириб, шаҳарда оммавий намойиш ташкил қилдилар. Португалиядаги студентлар уюшмаларининг бир қанчаси Коимбра студентларига бирдамлик билдиришга қарор қилди.

Телевизор

11 МАЙ

Ўзбек тилида: 18.30 — Ғунча (телевизион журнал). 19.15 — **Телевизион янгиликлар.** 19.30 — **Ленин мукофоти лауреати скульптор Кербель ижодига бағишланган эшиттириш.** 19.40 — **Яйлов қаҳрамонлари** (КПСС Марказий Комитети март Пленуми қарорларини ҳаётга татбиқ қиламиз. Чорвадорлар учун телеочерк).

Рус тилида: 19.55 — **Коммунизм қурилиши даврининг экономикаси** (телевизион лекторий). 20.15 — **Телевизион янгиликлар.** 20.30 — **Баҳодирлар кўчма мукофот учун курашадилар** (спорт эшиттириш). 20.40 — **Музикали соҳат** (фильм-концерт). 21.10— **Чарли Чаплин ижоди** (Кино санъати усталари циклидан иккинчи эшиттириш).

Театр

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА— 11/V да **Травиата,** 12/V да **Шоир қалби.**

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА— 12/V да **Хўжайин.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — (ёзги бинода) — 12/V да **Тошболта ошиқ.**

Кино

ҚИШКИ БИНОДА

Бахтли Антони — «ВАТАН» (кундуз ва кечқурун), «СПУТНИК» (жуфт соатларда).

Шошилинч чақириш — «МИР», «ЎЗБЕКИСТОН» (кундуз ва кечқурун).

Тирилиш (2-серия) — НАВОИЙ номли, «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун), «СПУТНИК» (тоқ соатларда), «ИСКРА», (1 ва 2-серия, кундуз ва кечқурун).

Рапсодия — «ИСКРА» (кеч соат 10 яримда).

Қурол ва каптарлар — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кеч соат 10 да).

Номаълум аёл — НАВОИЙ номли (кеч соат 8 да).

ЁЗГИ БИНОДА

(кеч соат 8 ярим ва 10 да бошланади)

Даъват (1 ва 2-серия) — «ОКТЯБРЬ».

Қурол ва каптарлар — «ВАТАН», ТЕЛЬМАН номли.

Бахтли Антони — «ПАХТАКОР».

Тирилиш (2-серия) — НАВОИЙ номли, ТЕЛЬМАН номли (кеч соат 10 да).

Шошилинч чақириш — «ФЕСТИВАЛЬ», КАФАНОВ номли.

Ифтихор — ПУШКИН номли.

Не Эр — «УДАРНИК», «ШАРҚ».

Зангезур — «ПОБЕДА».

ФРУНЗЕ РАЙОН ПИШЧЕТОРГИ

Озиқ-овқат товарлари сотувчилари ихтисосига ўргатиш учун

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Ўқиш муддати 2 ой.

10-синф ҳажмида маълумоти бўлган кишилар қабул қилинади ва стипендия билан таъминланади.

Аризалар 25 майгача қабул қилинади.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Фрунзе район, Шота Руставели кўчаси, 3-уй.

ГРАЖДАНЛАР ДИҚҚАТИГА!

Тошкент шаҳар ижроия комитети маиший хизмат кўрсатиш бошқармасининг

СПРАВКА БЮРОСИДАН МАИШИЙ УСТАХОНАЛАРНИНГ АДРЕСИНИ СЎРАШ МУМКИН.

Бунинг учун ҳақ олинмайди.

Справка бюросининг адреси: К. Маркс ва Киров кўчалари бурчагида.

Уйғур кўчаси, 261-уйда турувчи **Турсун Саидахмедованинг** Ертешкан кўча, 45-уйда турувчи Аъло Саидахмедовдан ажралиш ҳақидаги иши Тошкент шаҳар, Киров район халқ судида кўрилади.

Гоголь кўчаси, 28-уйда турувчи **Эмма Вартановна Шабурованинг** Навоий кўчаси, Шайхонтавур проезди, 10-уйда турувчи Виктор Михайлович Григорьянцдан ажралиш ҳақидаги иши Тошкент шаҳар, Октябрь район халқ судида кўрилади.

Танкистлар кўчаси, 16-уйда турувчи **Жура Нисимович Пинхасовнинг** Застройщиклар кўчаси, 3-уйда турувчи Соня Хилевна Пинхасова (Давидова)дан ажралиш ҳақидаги иши Тошкент шаҳар, Фрунзе район халқ судида кўрилади.

Орджоникидзе район. Ленин сельсовети. Ленин номли колхозда турувчи **Лутфулла Тошпўлатовнинг** Октябрь район, Лабзак кўча, 3-тупик, 3-уйда турувчи Дилбархон Эргашевна Тошпўлатовадан ажралиш ҳақидаги иши Тошкент шаҳар, Октябрь район халқ судида кўрилади.

Шопайзиқулоқ мавзу, Беҳзод кўчаси, 14-тупик, 151-уйда турувчи **Мовжуда Ҳикматуллаеванинг** Кленсовский кўчаси, 14-тупик, 20-уйда турувчи Худойберди Ҳикматуллаевдан ажралиш ҳақидаги иши Тошкент шаҳар, Октябрь район халқ судида кўрилади.

ОШХОНАЛАРДАГИ ЮЛҒИЧЛАР

«Тошкент ҳақиқати»нинг рейд бригадаси

ЎЗБЕКИСТОН ССР САВДО МИНИСТРЛИГИ РАҲБАРЛАРИ ДИҚҚАТИГА!

Моддий бойликлар яратаётган меҳнат аҳлларининг турмуш ва иш шароитларини тобора яхшилаш, уларга намунали маиший хизмат кўрсатиш, белгиланган иш вақтида унумли меҳнат қилишлари учун барча шароитларни яратиб бериш муҳим масаладир. Завод-фабрикалар ҳузуридаги умумий овқатланиш тармоқлари ишини юксак талаблар даражасига кўтариш учун зарур чоралар кўрилмоқда.

Ҳозир ҳар бир саноат корхонаси ўз ошхонасига эга. Улар биринчи галда етарли озиқ-овқат маҳсулотлари билан таъминланадилар. Сифатли ва хилма-хил таомлар тайёрлаш учун ҳамма имкониятлар бор. Лекин намунали хизмат қилаётган ишчи ошхоналари билан бирга шундай «антиқалари» ҳам борки, уларни ошхона дейишга ҳам тил бормайди.

Биз айрим саноат корхоналари ҳузуридаги худди ана шундай маиший корхоналарнинг ишлаб чиқариш «фаолият»и билан ўқувчиларимизни таништирмоқчимиз.

Куйбишев ошхоналар трестига қарашли 8-ошхона В. И. Ленин номли электролампа заводининг кўп сонли ишчи-хизматчиларини иссиқ овқат билан таъминлаб туради. Мана, ошхона заллари. Столлар устида биронта меню кўринмайди, залнинг ўнг томонидаги буфет эгаси кўчиб кетган ташландиқ ҳовлини эслатади. Кухнянинг санитария аҳволига эса маймунлар йиғлайди. Қозонларнинг ифлослигини айтмайсизми. Қоп-қора куюндилар қозон четларида ёпишиб ётибди. Маҳсулот сақланадиган омборнинг аҳволига тўхтаб ўтирмай, асосий мақсадга кўчиб қўяқоламиз.

Тайёрланаётган таомлар шу қадар сифатсизки, бу ҳол хўрандаларни қаттиқ ранжитаётир. Эътирозга ўрин қолмаслиги учун лаборатория тили билан баъзи рақамларни келтиришга мажбурмиз. Анализга юборилган гўштсиз борщ, блинчик, тефтели, ромштекс, нўхат ва сутли шўрвалар белгиланган миқдорда тайёрланмагани аниқланди. Уларнинг калорияси ва коэффициенти жуда пастлатиб юборилган, яъни раскладкада кўрсатилади-ю, тайёрлашга келганда ёғдан ҳам, гўштдан ҳам, бошқа хил маҳсулотлардан ҳам уриб қолинади. Қарабсизки, бемаза овқат тайёр. Сутли шўрванинг коэффициенти бир бутун ўрнига 0,51 бўлиб чиққанида ошхона раҳбарлари ўзларини билмасликка солиб, таажжубдан ёқа ушлашди.

Ёки нуқул гўштдан тайёрланиши лозим бўлган ромштексни олиб кўрайлик. Унинг ҳар бир порциясига 11,3 процент нон қўшилган. Ахир бу ўз ошхонасини ишониб топшириб қўйган ишчининг ҳақига хиёнат эмасми?! Унга қандай қилиб нон «қўшилиб» қолганига ошпазлар ҳам ҳайрон эмиш. Бош ошпаз вазифасини бажарувчи З. Шчербакованинг нўноқлиги ва масъулиятсизлиги туфайли кухняда тартиб йўқ, ҳар ким ўз ҳолича ишлайверади, қўлидан келганича ўмариб қолади.

9-ошхонадаги аҳвол бундан ҳам беш баттар. Куйбишев ошхоналар трестига қарашли бу ошхонада «Ташсельмаш» заводининг минглаб ишчи-хизматчилари овқатланади. Агар сиз ошхона директори В. Олейник билан суҳбатлашсангиз осмондан келади: «бизда ундай, бизда бундай» дейди. Ҳақиқий аҳвол эса тамомила бошқача. Ошхонанинг ҳар икки кухнясида тайёрланган шчи, мастава, шницель, димлаб пиширилган гўшт, рагу, лағмон каби иссиқ таомларнинг лаборатория анализи билан танишсангиз ғазабингиз келади. Лағмоннинг коэффициенти бир бутун ўрнига 0,56 ва компотнинг сувдан фарқ қилмаслигини айтишнинг ўзи кифоя. Булар камлик қилганидек кухняда тарозудан уриб қолиш ҳам авжига чиққан. Текшириш вақтида бир порция қаймоқли салатдан 30 грамм, творогдан 55—65 грамм, ярим фабрикатлар цехида эса 20 порция биточкидан 250 грамм юлиб қолингани маълум бўлди.

Ахир бу қип-қизил жиноят-ку?! Оддий математика ҳисобини қилиб кўрайлик. Ҳар куни тайёрланадиган юзлаб порциялардан граммлаб уриб турилса, қанчадан-қанча маҳсулот ўғирланмайди дейсиз. Устига оқ халат кийиб олган бош ошпаз И. Казулин каби кўнгли қора нопок кухня хизматчилари виждонларини жиғилдонга алмаштириб юборганлар. Савлат тўкиб, бировга гап бермайдиган ошхона директори В. Олейник эса сири фош бўлишидан қўрқиб, текширишга бўлмағур баҳоналар билан тўсқинлик қила бошлади. Ташқаридан қулфлаб қўйилган гўшт цехида ошпаз Г. Марков чаққонлик билан гўштларга босилган белгини кесиб, сортини алмаштираётгани устидан чиқиб қолдик. Кейин билсак, найрангбоз директорнинг оёғи куйган товуқдай питирлаши бежиз эмас экан. У цехга кирмоқчи бўлган жамоат назоратчисининг йўлига сурбетларча кўндаланг бўлиб туриб олди.

Бу завод ишчилари учун ҳар куни махсус сут тарқатилади. Ошхонанинг бир бурчагида бидонлар ўртасида ўтириб олиб талон билан сут тарқатаётган А. Угрюмова кўринишидан анчагина содда, беозор. Фақат бу хоним сутга ўчроқ экан, холос. Биргина текшириш ўтказилган куннинг ўзида у киши 38,5 литр сутни бирданига ичиб юборибдилар. Ҳисоблар чалкаш. Накладнойсиз олинган сут билан йиғилган талонлар ўртасида ер билан осмонча фарқ бор. Суриштирсак, у 3—4 кунда хушига келса ҳисоб бериб қўяр экан.

Фрунзе ошхоналар трестига қарашли 12-ошхона «Таштекстильмаш» заводининг меҳнаткашларига хизмат қилади. Лекин, афсуски, бу ерда ҳам юқоридаги манзарани кўриш мумкин. Фақат 1-кухня ошпазларининг қўли эгрилигини, таомларнинг калорияси ва коэффициентини пастлатиб, солинадиган маҳсулотнинг тенг ярмини уриб қолишга моҳир эканликларини алоҳида таъкидлаб ўтиш керак. Шчи ва борщ худди ювиндининг ўзгинаси. Ҳатто баъзи ҳолларда тайёрланган айрим таомлар истеъмол учун яроқсиз топилиб, тўкиб юборилади. Эсиз-эсиз масаллиғ! Исроф бўлган маҳсулотлар ошхона мудири И. Бойдерман ва бош ошпаз П. Чернова ўртоқларнинг парвойига ҳам келмайди. Бу кухняда «иқтисод» қилишнинг янгича хили қўлланилар экан. Худди текшириш ўтказилган кунда 14 килограммдан ортиқ гўшт «тежаб» қолинибди. Агар бир кеча-кундузда шунчадан ўмариб қолишаверса, табиий овқатнинг сифати ҳақида гап бўлиши мумкин эмас. Омборчи М. Аноянц эса худди шу куни 7 килограмм гўштни хомича «еб» қўйибди. Ошхонага қарашли чойхонада моллар фактурасиз бемалол сотилаяпти. Хуллас, шунга ўхшаш гаплар...

Биз юқоридаги ҳар уч ошхонада тайёрланган ва анализга юборилган таомларнинг ҳаммасини санаб ўтирмай, баъзиларини келтирдик, холос. Фрунзе ошхоналар трестига қарашли 17-ошхона таомларининг ҳам калорияси ғоят пастлигини батафсил ёзиб ўтирмай, юзга айтганнинг заҳри йўқ деганларидек, трест раҳбарларига баъзи мулоҳазаларни очиқ айтиб қўяқоламиз.

Куйбишев ва Фрунзе ошхоналар трестига қарашли умумий овқатланиш тармоқлари ва бошқа савдо шохобчаларининг иши бундан олдин ҳам шаҳар савдо инспекцияси томонидан кенг жамоатчилик иштирокида синчиклаб ўрганилган эди. Ўшанда бу трестларга қарашли жуда кўп ошхона, чайхана ва чойхоналарда, буфетларда, ярим фабрикатлар магазинларида совет савдоси қоидаларининг қўпол равишда бузилаётгани, хўранда ва харидорлар ҳақига хиёнат қилиб, ҳам торозудан, ҳам нитиймидан уриб қолинаётгани, санитария ҳолатининг ёмонлиги, таомларнинг калорияси пастлиги, калькуляциялар нотўғри тузилаётгани ва бошқа кўпгина фактлар аниқланган эди.

Хўш, трест раҳбарлари бундан қандай хулоса чиқаришди? Ҳеч қандай. Эски ҳаммом, эски тос. Умумий овқатланиш тармоқларида, айниқса ишчи ошхоналарида аҳвол ўзгармаётир. Трест раҳбарлари қуруқ қоғозбозлик, камчиликларни хас-пўшлаш ва виговорбозликдан нарига ўтмаётирлар. Бир ерда ишни расво қилган кишини бошқа жойга олиб бориб худди ўша лавозимга миндириб қўйилади. Конкрет айбдорлар қаттиқ жазоланмайди. Бизнингча, ишни эплаолмаётган, ҳалол хизмат қилмай, жиноятга қўл ураётган айрим шахсларнинг баҳридан ўтиш керак. Белгиланган масаллиқдан уриб қолиб, овқатларни сифатсиз тайёрлашга ўрганиб қолган юқоридаги каби нафс бандаларини қилмишларига яраша жазолаш пайти аллақачон келган. Умумий овқатланиш тармоқларини малакали, ҳалол ва садоқат билан ишлайдиган кишилар билан мустаҳкамлаш зарур.

Ҳамма гап ошхона хизматчиларининг ўзида қолган. Сифатли ва хилма-хил таомлар тайёрлаш учун ҳамма нарса муҳайё. Юқоридаги ошхона омборларида гўшт-ёғ, унгурунчдан тортиб сабзавотгача, қора мурчдан тортиб хушбўй барггача бор. Масаллиғ етарли. Агар битта таом калкуляцияда белгиланидек тайёрланса тушлик қилиш учун чиққан хўрандага иккинчисини ейишга ҳожат қолмайди. Биз юқоридаги ошхоналар жойлашган заводларнинг ишчилари-кўпгина хўрандалар билан суҳбатлашдик. Мана, уларнинг фикрлари: таомлар сифатсиз, бир хил. Гарнирлар ҳам худди шундай. Комиссия келса, 3—4 кун дуруст бўлиб туради-ю, кейин яна эски изига тушиб олади.

Шаҳар умумий овқатланиш бошқармасининг бошлиғи ўртоқ А. А. Сутягина булардан бехабар дейсизми? У киши билишга биладилар-у, тузукроқ шуғулланишга вақтлари йўқ. Кабинетдан туриб раҳбарлик қилишга ўрганиб қолганлар. Шаҳар давлат савдо инспекциясида тўпланган текширишнатижаларини бир эринмай қараб чиқсалар эди, кўп нарсани билиб олардилар. Инспекциянинг штатли ходимлари ва жамоат назоратчилари бу соҳани ўз вақтида текшириб туришади. Натижалар керакли ташкилотларга дарҳол маълум қилинади-ю, лекин орадан фурсат ўтгач «қор ёғиб, излар босилади». Инспекциядаги семиз папкалар турли акт, рапорт ва бошқа ёзишмалар билан тўлиб ётибди.

Энди кабинетдан ташқарига чиқинг, ўртоқ Сутягина! Ҳаётга кириб боринг. Сиз раҳбарлик қилаётган тармоқлар аҳволига бир назар ташланг. Эҳтимол, ўшанда бу гаплар ҳақ эканига тан берарсиз. Ҳозирча сизнинг жавобингиз бизга маълум. Шунинг учун аниқроқ жавобни жамоатчилик Ўзбекистон ССР Савдо министрлигидан кутади.

А. ГРИНШТЕЙН,
жамоат назоратчиси.
Р. УСМОНОВ,
М. ХАЛИЛОВ,
революция ветеранлари.
Н. НАСИМОВ,
«Тошкент ҳақиқати»нинг махсус мухбири.

Суратда: ота-оналари Аугустино отрядининг бандаси томонидан қамоққа олинган бахтсиз болалар. «Эуропео» журналидан олинган фото. (ТАСС фотохроникаси).

БИЛДИРИШ

Бугун кеч соат 6 да Бирлашган нашриётнинг қизил бурчагида ишчи мухбирлар университетининг навбатдаги машғулоти бўлади.

Редактор М. ҚОРИЕВ.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ»
(«Ташкентская правда») — орган Ташкентского обкома и горкома Коммунистической партии Узбекистана, областного и городского Советов депутатов трудящихся.

Бизнинг адрес: Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, 26-уй.

РЕДАКЦИЯ БЎЛИМЛАРИНИНГ ТЕЛЕФОНЛАРИ: Партия турмуши бўлими — 26232. Пропаганда ва совет қурилиши бўлими — 28761. Қишлоқ хўжалик ва маҳаллий ахборот бўлими — 29040. Адабиёт ва санъат, маданият, саноат ва транспорт бўлимлари — 33786, Секретариат — 34808, 31936. Хатлар бўлими — 34048. Илғор тажрибаларни пропаганда қилиш штатсиз бўлими — 25885. Эълонлар бўлими — 28142. Коммутатор — 26334, 33262, 30249, 30250, 30253.

«Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистони Сурх» бирлашган нашриётининг босмахонаси.

Р. — 00951. Нашр. — Г. — 1589.